

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ก

ทฤษฎีและแนวคิด

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง ประกอบด้วย

1. ความเสี่ยง คือ โอกาสที่เหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่คาดคิดไว้ หรือไม่ได้คาดคิดไว้ก็ตาม มีผลกระทบในทางลบต่อเงินกองทุนหรือผลกำไรของสถาบันการเงิน โดยทั่วไปแล้ว ความเสี่ยงจะสามารถป้องกันได้เมื่อผู้บริหารมีความเข้าใจ สามารถทำการวัดและควบคุม และมีความพร้อมที่จะรองรับความเสี่ยงนั้น

2. ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการที่ลูกหนี้ล้มเหลวในการปฏิบัติตามสัญญาที่ได้ทำหรือตกลงไว้กับสถาบันการเงิน สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกกรณีที่ผลสำเร็จของกิจกรรมขึ้นอยู่กับคู่สัญญา ผู้ออกตราสาร หรือผู้กู้ยืม ความเสี่ยงนี้เกิดขึ้นเมื่อสถาบันการเงินให้เงินทุนไปในการให้กู้ยืมหรือลงทุน ทั้งรายการที่ปรากฏในงบดุลและนอกงบดุล ลักษณะการให้กู้ยืมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงประเภทนี้ ได้แก่ การให้กู้ยืมเป็นจำนวนสูงแก่ลูกหนี้รายใดรายหนึ่ง หรือแก่ลูกหนี้ในกลุ่มเดียวกัน การให้กู้ยืมแก่อุตสาหกรรมหรือภาคธุรกิจใดเป็นสัดส่วนสูง การให้กู้ยืมแก่กิจการในเครือหรือที่มีความเกี่ยวข้องกัน เป็นความเสี่ยงที่พบได้มากที่สุดที่สถาบันการเงิน ตามนิยามข้างต้น ความเสี่ยงนอกเหนือจากการให้กู้ยืม ได้แก่ การลงทุนในหลักทรัพย์ การซื้อขายตราสารอนุพันธ์ หรือการค้าเงินตราต่างประเทศ

3. การบริหารความเสี่ยง ควรประกอบด้วยการควบคุมดูแลของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการจะต้องรับรู้และเข้าใจถึงความเสี่ยงที่มี ต้องกำหนดขั้นตอนที่จำเป็นในการระบุ วัด และควบคุมความเสี่ยงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะและความซับซ้อนของธุรกรรมในองค์กรรับผิดชอบต่อความเสี่ยงทั้งหมดที่เกิดขึ้นในองค์กร คณะกรรมการจึงมีหน้าที่ในการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงดำเนินการปฏิบัติตาม นโยบายและขั้นตอน และข้อจำกัดต่าง ๆ ประกอบด้วยเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การวัดและควบคุมความเสี่ยง และหน้าที่ความรับผิดชอบและเครื่องมือในการดำเนินการกำหนดขอบเขตในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน โดยขึ้นอยู่กับประเภทและลักษณะความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสถาบันการเงินนั้น และขั้นตอนในการปฏิบัติสำหรับแต่ละรายการควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยละเอียด โดยมีระบบข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลาเพื่อรายงานให้แก่ฝ่ายบริหารทราบ และการควบคุมภายในที่สอดคล้องกับประเภทและลักษณะความเสี่ยงขององค์กร

4. ความเสี่ยงที่ปรากฏในงบดุล

4.1 สินทรัพย์ เช่น เงินให้กู้ยืมเป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ที่มีจำนวนสูงที่สุดของสถาบันการเงิน เงินให้กู้ยืมจำนวนสูงจะทำให้มีความเสี่ยงสูงเช่นเดียวกัน เพราะเงินให้กู้ยืมถือเป็นสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดเมื่อคำนึงถึงการได้ชำระคืน

4.2 รายการนอกงบดุล ความเสี่ยงที่สำคัญคือ Credit Risk เนื่องจากคู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติสัญญาที่ผูกพัน เช่น Letter of Credit เป็นต้น

5. ข้อกำหนดในการกำกับดูแลความเสี่ยงของสถาบันการเงิน เพื่อจำกัดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในสถาบันการเงิน มาตรฐาน และข้อกำหนดต่าง ๆ ได้ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สถาบันการเงินดำเนินงานในลักษณะที่เหมาะสม มาตรฐาน ได้แก่

- ความเพียงพอของเงินกองทุน กำหนดจำนวนเงินกองทุนขั้นต่ำของสถาบันการเงินเพื่อรองรับความเสี่ยง องค์กรประกอบของเงินทุน และอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง
- การบริหาร Credit Risk การอนุมัติสินเชื่อและการควบคุมดูแล ผู้กำกับดูแลจะต้องทำการประเมินนโยบายและมาตรฐานทำเป็นลายลักษณ์อักษร และขั้นตอนการปฏิบัติการ อนุมัติสินเชื่อและการลงทุน การบริหาร Portfolio ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และมีการสื่อสารให้พนักงานในองค์กรได้รับรู้และเข้าใจ หรือไม่ การประเมินคุณภาพสินทรัพย์และความเพียงพอของเงินกันสำรองหนี้สงสัยจะสูญ การกระจุกตัวของความเสี่ยงและการให้กู้ยืมจำนวนสูง และการให้กู้ยืมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง
- การบริหาร Market Risk สถาบันการเงินจะต้องมีระบบในการวัดและควบคุม ดูแลความเสี่ยงอย่างถูกต้อง ฝ่ายบริหารได้กำหนดขอบเขตและการควบคุมภายในอย่างเพียงพอสำหรับธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ
- การบริหารสภาพคล่อง วัดดูประสงค์ของการสภาพคล่อง เพื่อให้แน่ใจว่าสถาบันการเงินสามารถปฏิบัติได้ตามสัญญาที่ผูกพันและในเวลาที่เหมาะสม สิ่งสำคัญในการบริหารสภาพคล่องคือ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ดี การควบคุมสภาพคล่อง การวิเคราะห์ความต้องการเงินทุนภายใต้สภาวะการณ์ต่างๆ การกระจายแหล่งเงินทุนและการวางแผนฉุกเฉิน
- การบริหาร Operational Risk ผู้บริหารระดับสูงจะต้องกำหนดระบบการควบคุมภายในและขั้นตอนการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ และจะต้องมีนโยบายในการจัดการและลดความเสี่ยงจากการดำเนินงาน สถาบันการเงินจะต้องมีระบบการควบคุมภายในที่เพียงพอสำหรับลักษณะและขนาดของธุรกิจเพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินธุรกิจสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ และควรมีหน่วยงาน Compliance เพื่อดูแลให้การปฏิบัติต่างๆเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย

6. ประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต แบ่งเป็น 4 ด้าน

- นโยบาย ต้องชัดเจนเข้าใจง่าย อนุมัติโดยคณะกรรมการและต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์
- วิธีปฏิบัติ มีการสื่อสารที่ทันกาลและมีประสิทธิภาพ รองรับการตลาดที่เปลี่ยนแปลง ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นทันเวลา มีการให้ Credit Rating มีการบันทึกบัญชีและกันสำรองถูกต้อง
- บุคลากร เข้าใจนโยบายและกลยุทธ์ต่าง ๆ ของธนาคาร มีความรู้ความสามารถ เหมาะกับงานหน้าที่ ได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมและมีการพัฒนาต่อเนื่อง มีระบบสอบทาน และตรวจสอบการปฏิบัติงานที่เหมาะสม
- ระบบควบคุม มีระบบข้อมูลที่ต้องครบถ้วน และทันเวลา มีการประเมินการ ตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก

การประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต (Assessment of Credit Risk)

1. บทนำ

โดยทั่วไปเป็นที่เข้าใจว่าการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตมีเป้าหมายเพื่อขจัดความเสี่ยงดังกล่าวออกจากงบการเงินของสถาบันการเงิน แต่เป้าหมายการบริหารความเสี่ยงที่ถูกต้องคือ การสร้างผลตอบแทนสูงสุดในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ สถาบันการเงินต้องมีการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตทั้งในระดับเงินให้สินเชื่อโดยรวม (Portfolio) และผู้กู้ยืมแต่ละราย รวมทั้งต้องพิจารณาความสัมพันธ์กับความเสี่ยงด้านอื่นๆ การบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญ และมีความจำเป็นต่อความสำเร็จในระยะยาวของสถาบันการเงิน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้มั่นใจว่าฝ่ายบริหารมีระบบการบริหารและควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิตที่เหมาะสมและเพียงพอ เนื้อหาในส่วนนี้ได้สรุปจากมาตรฐานที่เป็นสากล ซึ่งรวบรวมโดยคณะกรรมการด้านกำกับดูแลสถาบันการเงินของ BASEL อย่างไรก็ดี มาตรฐานที่เป็นสากลไม่สามารถถือเป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) ที่สามารถใช้ได้กับทุกสถาบันการเงิน ผู้ตรวจสอบต้องพิจารณาว่าระบบที่ใช้วัดค่า ติดตาม และควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิตของสถาบันการเงิน มีขอบเขตเหมาะสมและสอดคล้องกับความซับซ้อนของธุรกรรม ทั้งนี้ สถาบันการเงินขนาดใหญ่ที่มีธุรกรรมหลากหลายก็ควรที่จะมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีศักยภาพในการวัดความเสี่ยงของธุรกรรมทุกประเภท ขณะที่สถาบันการเงินขนาดเล็กที่มีธุรกรรมไม่หลากหลายแม้ไม่ จำเป็น

ต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่ซับซ้อนแต่ก็ควรที่จะสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของ BIS (Bank For International Settlements)

2. ความหมายของความเสี่ยงด้านเครดิต

ความเสี่ยงด้านเครดิต คือ ความเสี่ยงที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระที่ตกลงไว้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อรายได้และเงินกองทุนของสถาบันการเงิน ความเสี่ยงด้านเครดิตเป็น ความเสี่ยงที่มีความสำคัญมากของสถาบันการเงิน เพราะเกี่ยวข้องกับเงินให้สินเชื่อที่เป็นธุรกรรมหลักของสถาบันการเงิน ทั้งในและนอกงบดุล และทั้ง Banking Book และ Trading Book ซึ่งเงินให้สินเชื่อประเภทต่างๆ ก็มีความเสี่ยงด้านเครดิตแฝงอยู่ (Inherent Risk) ไม่เท่ากัน อาทิ ความเสี่ยงของสินเชื่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์กับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยย่อมไม่เท่ากัน หรือความเสี่ยงของสินเชื่อที่มีเงินฝากเป็นประกันกับสินเชื่อที่ไม่มีหลักประกันย่อมไม่เท่ากัน

นอกจากนี้ความเสี่ยงด้านเครดิตยังเกิดขึ้นจากธุรกรรมอื่นๆ ที่มีการทำสัญญาผูกพัน เช่น

- การรับรอง การค้ำประกัน
- การให้กู้ยืมระหว่างสถาบันการเงิน การให้สินเชื่อธุรกิจต่างประเทศ
- การปริวรรตเงินตราต่างประเทศ (เมื่อมีการทำสัญญาซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศ

ล่วงหน้ากับลูกค้าสถาบันการเงินจะป้องกันความเสี่ยงด้านตลาดจากอัตราแลกเปลี่ยนโดยการทำสัญญาลักษณะตรงข้าม (ขายหรือซื้อ) กับบุคคลที่สาม ซึ่งทำให้เกิดความเสี่ยงด้านเครดิตเพราะว่าเมื่อถึงกำหนดตามสัญญาสถาบันการเงินต้องปฏิบัติตามสัญญากับบุคคลที่สาม แต่อาจไม่สามารถเรียกชำระจากลูกค้าที่ผิดสัญญาได้)

- ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับตราสารหนี้ ตราสารทุน ตราสารอนุพันธ์ทางการเงิน อาทิ Currency Swap หรือ Interest Rate Swap

- ระบบการชำระเงิน ธุรกรรมต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกให้ลูกค้า อาทิ การตกลงชำระราคาหลักทรัพย์ (Securities Settlement) บริหารกระแสเงินสด (Cash Management) หรือการดำเนินการรับชำระค่าบริการต่างๆ (Payment – Processing) ซึ่งตามสัญญาเหล่านี้สถาบันการเงินมีภาระรับผิดชอบต่อบุคคลที่สามแม้ว่าลูกค้าจะไม่ปฏิบัติตามสัญญาก็ตาม

3. ที่มาของความเสียด้านเครดิต

แม้ว่าปัจจัยความเสียด้านเครดิตมีมากมาย แต่สาเหตุสำคัญของปัญหาด้านคุณภาพเครดิตกลับมีไม่มากนัก ในการประเมินความเสียด้านเครดิตของสถาบันการเงิน ผู้ตรวจสอบควรจะระลึกไว้ว่า ปัญหาคุณภาพเครดิตส่วนใหญ่เป็นผลจากปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมกันในหลายๆ ด้าน เช่น การกระจุกตัวของสินเชื่อ (Concentrations) ขบวนการตรวจสอบลูกหนี้ที่ไม่มีประสิทธิภาพ (Due Diligence) และการติดตามที่ไม่เพียงพอ สถาบันการเงินทั้งเล็กและใหญ่ทั่วโลกล้วนแล้วแต่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ในการสอบทานระบบการจัดการความเสียด้านเครดิต ที่ใช้งานจริงสามารถปรับจากระบบที่มีรายละเอียดและขั้นตอนมากจนถึงการสอบทานอย่างง่ายและย่อได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ตรวจสอบควรมองหา ประเมิน และให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อด้อยต่างๆ เหล่านี้อยู่เสมอ ปัจจัยความเสียด้านเครดิตแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ ปัจจัยความเสียด้านภายนอก และปัจจัยความเสียด้านภายใน

3.1 ปัจจัยความเสียด้านภายนอก

3.1.1 สภาพเศรษฐกิจ

ตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาค ได้แก่ เศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจระดับภูมิภาค ระดับประเทศและท้องถิ่น จะมีผลกระทบต่อความเสียด้านเครดิต โดยผ่านการเปลี่ยนแปลงวัฏจักรธุรกิจ อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย ปริมาณและคุณภาพสินเชื่อ นอกจากนี้ยังมีตัวแปรทางเศรษฐกิจจุลภาค ได้แก่ การขาดสภาพคล่อง หรือการประสบปัญหาทางการเงินจะมีผลให้ผู้กู้ยืมไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงหรือตามสัญญา การเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับจะมีผลต่อสถาบันการเงินในการปรับเปลี่ยนการกำกับดูแลธุรกรรม รวมถึงคุณภาพและความสามารถในการเรียกเก็บหนี้

3.1.2 ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กัน

หมายถึง ผลกระทบของปัจจัยความเสียด้านในตลาดหนึ่งที่มีต่ออีกตลาดหนึ่ง ทำให้ลูกค้าสถาบันการเงินประสบปัญหาด้านเครดิตจนไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมน้ำมันและเหล็กกล้า กล่าวคือ เมื่อน้ำมันมีราคาตกต่ำลง ทำให้อุตสาหกรรมเหล็กกล้ามีปัญหาในเรื่องคุณภาพของเครดิตที่ลดลงด้วย เนื่องจากบริษัทผู้ผลิตน้ำมันเป็นกลุ่มลูกค้าที่มีความสำคัญอย่างมากต่ออุตสาหกรรมเหล็กกล้าจากการสั่งซื้ออุปกรณ์ขุดเจาะน้ำมัน

3.1.3 การแข่งขัน

การแข่งขันระหว่างสถาบันการเงินในด้านการเติบโต การทำกำไร และการมีอิทธิพลต่อสังคมเป็นแรงกดดันให้มีการลดมาตรฐานการให้สินเชื่อ หรือมีการกำหนดราคาให้บริการสินเชื่อที่ไม่เหมาะสม ซึ่งทำให้มีต้นทุนจากสินเชื่อด้วยคุณภาพสูงกว่าผลตอบแทนซึ่งจะสูงในช่วงแรกเท่านั้น การแข่งขันมีทั้งจากสถาบันการเงินในประเทศ สถาบันการเงินต่างประเทศ สาขาสถาบันการเงินต่างประเทศ ธนาคารเพื่อการลงทุนและการพาณิชย์ (Investment and Merchant Bank) บริษัทเงินทุน และบุคคลที่มีฐานะการเงินดี

3.2 ปัจจัยความเสี่ยงภายใน

3.2.1 มาตรฐานและกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ (Underwriting Standards)

การพิจารณาสินเชื่อเป็นกระบวนการพิจารณาว่าจะให้สินเชื่อประเภทใด กับใคร เพื่อใช้ทำอะไร เมื่อใด ตลอดจนอนุมัติเงินให้สินเชื่อ ซึ่งต้องมีแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมของรูปแบบและวิธีการในการประเมินคุณภาพผู้กู้ยืม การกำหนดวงเงินและอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมกับความเสี่ยของผู้กู้และสินเชื่อ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การพิจารณาสินเชื่อจึงไม่ควรเกิดขึ้นบ่อย อย่างไรก็ตาม ยังมีการอนุมัติให้สินเชื่อที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าเป็นพิเศษ จะต้องมีการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง และได้รับการอนุมัติจากกรรมการสถาบันการเงินด้วยอำนาจพิเศษ ดังนั้นการพิจารณาสินเชื่อที่ผ่อนปรนจะทำให้สถาบันการเงินเสียหาย หากว่าไม่สามารถที่จะติดตามเร่งรัดลูกหนี้หรือยึดหลักประกันได้ทันท่วงที ปัญหาของสินเชื่อจำนวนมากแสดงให้เห็นถึงข้อบกพร่องพื้นฐานในกระบวนการอนุมัติและติดตามสินเชื่อ ซึ่งสามารถบรรเทาปัญหานี้ได้โดยใช้กระบวนการพิจารณาสินเชื่อภายในที่เข้มงวด

3.2.2 การกระจุกตัวด้านเครดิต

การกระจุกตัวด้านเครดิตอาจเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดของปัญหาส่วนใหญ่ด้านเครดิต เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อสภาพเงินทุนและสินทรัพย์ทั้งหมดที่มีสถาบันการเงิน การกระจุกตัวของสินเชื่อมีหลายลักษณะ อาทิ การกระจุกตัวของผู้กู้ยืมแต่ละราย หรือกลุ่มของผู้กู้ยืมแต่ละกลุ่ม หรือภาคเศรษฐกิจแต่ละภาค เช่น ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจก่อสร้าง อุตสาหกรรมการผลิต การเกษตร เป็นต้น การกระจุกตัวของสินเชื่ออาจเกิดขึ้นจากการที่สถาบันการเงินต้องการเป็นผู้นำในตลาดเป้าหมาย โดยทั่วไปสถาบันการเงินมีความระมัดระวังในการกระจุกตัวของสินเชื่ออยู่แล้ว แต่เมื่อต้องเผชิญกับการแข่งขันอย่างรุนแรง ความระมัดระวังเรื่องนี้จะลดลง เมื่อปรากฏว่าตลาดเป้าหมายตกต่ำแต่ผู้บริหารยังวิเคราะห์โดยมองในแง่ดีและขยายการให้สินเชื่อ ย่อมส่งผลให้สถาบันการเงินนั้นได้รับความเสียหายในที่สุด

3.2.3 การขาดประสบการณ์ของพนักงาน

พนักงานสินเชื่อที่ขาดประสบการณ์ในธุรกรรมที่ต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็น การให้สินเชื่อการลงทุน การพัฒนาสินทรัพย์ด้วยคุณภาพ หรือธุรกรรมใหม่ ๆ ส่งผลให้มีปฏิบัติการที่หยาบหยาบ การบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและเกิดความสูญเสียต่อสถาบันการเงินในที่สุด

3.2.4 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารที่ไม่ได้รับทราบรายงานสินเชื่อที่มีข้อมูลสำคัญอย่างเพียงพอ อาทิเช่น แนวโน้มทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรม หรือส่วนแบ่งตลาด ราคาของสินค้า อัตราแลกเปลี่ยน สินเชื่อค้างชำระ การกระจุกตัว และการประเมินสินเชื่อที่มีปัญหา ย่อมก่อให้เกิดความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

3.2.5 การประเมินคุณภาพสินเชื่อไม่เหมาะสม

อาจเป็นผลมาจากแรงกดดันของการแข่งขัน และการขยายตัวในการให้เงินกู้ร่วม (Loan Syndication) ซึ่งสถาบันการเงินหลายแห่งร่วมกันให้กู้เนื่องจากเป็นโครงการใหญ่หรือเพื่อกระจายความเสี่ยง ก่อให้เกิดข้อจำกัดในระยะเวลาที่น้อยเกินกว่าที่จะได้ข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้อง นอกจากนี้การขยายตัวอย่างรวดเร็วและ/หรือ การเข้าไปในตลาดใหม่อาจจูงใจผู้บริหารให้ปล่อยกู้โดยไม่มี การวิเคราะห์ทางการเงินและเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ เพื่อช่วยให้การตัดสินใจสามารถทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ผู้บริหารอาจสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับการให้สินเชื่อโดยใช้ดัชนีเกี่ยวกับคุณภาพของสินเชื่ออย่างง่าย ๆ เช่น บุคลิกลักษณะของผู้กู้ มูลค่าหลักประกันที่รองรับ สมมติฐานเกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของมูลค่าหลักประกัน หรือการสนับสนุนของบริษัทแม่หรือบริษัทในเครือ เป็นต้น

3.2.6 การแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่

ผู้บริหารที่ไม่ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ใหม่และติดตั้งระบบการจัดการความเสี่ยงก่อนที่ จะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาด เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญ ในระหว่างที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและ/หรือมีการแข่งขันสูง ผู้บริหารมักได้รับแรงกดดันมากให้นำผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ออกสู่ตลาดโดยที่ไม่ได้ทำการทดสอบก่อนนำมาใช้ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการในการพิจารณาสินเชื่อที่เหมาะสมและนำไปสู่ปัญหาร้ายแรงต่างๆแก่สถาบันการเงินจำนวนมาก สถาบันการเงินที่มีการปฏิบัติการด้านสินเชื่ออย่างเหมาะสมมักทดสอบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ก่อนที่จะทำการให้บริการต่างๆ เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับลูกค้าทั่วไป

3.2.7 การตัดสินใจของผู้บริหารอาวุโสโดยใช้ดุลพินิจ

การอนุมัติสินเชื่อโดยดุลพินิจของผู้บริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่สินเชื่อที่นั้นดู เหมือนได้มีการอนุมัติที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม การอนุมัติสินเชื่อที่ใช้ดุลพินิจส่วนบุคคลโดยไม่คำนึงถึงข้อมูลสนับสนุนมักเป็นการให้สินเชื่อเกินวงเงินหรือนอกเหนือจากนโยบาย นอกจากนี้

ผู้ได้รับสินเชื่อมักมีความสัมพันธ์กับผู้บริหารอาวุโส อาทิ เป็นบริษัทของผู้บริหาร หรือบริษัทในเครือ เป็นเพื่อนหรือบุคคลที่ได้ชื่อว่ามีสถานภาพทางการเงินที่มั่นคงโดยไม่ได้มีการตรวจสอบ หรือเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง การรักษาคุณภาพสินเชื่อในเบื้องต้นขึ้นอยู่กับความระมัดระวังในการอนุมัติสินเชื่อซึ่งต้องเป็นไปตามนโยบาย การอนุมัติเกินอำนาจ (Over - Ride) เป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง

3.2.8 การให้สินเชื่อโดยไม่มีพื้นฐานอยู่บนมูลค่าที่แท้จริงของหลักประกัน

ธุรกรรมด้านสินเชื่อของธนาคารจำนวนมากเกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อโดยมีหลักประกันธนาคารหลายแห่งไม่สามารถทำการประเมินความสัมพันธ์อย่างมากระหว่างความน่าเชื่อถือของลูกค้าหนี้และคุณภาพสินทรัพย์ที่เป็นหลักประกัน เนื่องจากรายได้ของผู้กู้ซึ่งเป็นที่มาสำคัญของการจ่ายเงินคืนมักผูกติดกับสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง หากกระแสรายได้ของผู้กู้เสื่อมลงซึ่งมีสาเหตุจากปัญหาเศรษฐกิจ จะทำให้มูลค่าของหลักประกันลดลงด้วย

3.2.9 การไม่คำนึงถึงวงจรธุรกิจ

การที่สถาบันการเงินไม่คำนึงถึงผลของวงจรธุรกิจในการให้สินเชื่อ ในบางครั้งที่มีมูลค่าของสินทรัพย์และรายได้เพิ่มสูงขึ้นตามวงจรธุรกิจที่ดีขึ้น การวิเคราะห์สินเชื่ออาจมีการใช้สมมติฐานในทางบวกเกินไป การค้าปลีก ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และสินเชื่อรายย่อยมักได้รับผลกระทบจากวงจรธุรกิจ ในบางครั้งวงจรธุรกิจมีผลกระทบต่อธุรกิจน้อยกว่าวงจรผลิตภัณฑ์ใหม่ซึ่งมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว อาทิ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา การสื่อสาร การทำ Stress Test ที่มีประสิทธิภาพซึ่งคำนึงถึงผลของวงจรธุรกิจเป็นแนวทางหนึ่งในการตัดสินใจด้านเครดิตและทำให้เกิดความเข้าใจในความเสี่ยงด้านเครดิตที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2.10 การขาดการสอบทานเครดิตที่ดี

การสอบทานเครดิตที่ไม่เป็นอิสระ ขาดความต่อเนื่อง การจัดอันดับไม่ถูกต้อง ปริมาณการสอบทานที่ไม่เหมาะสม ไม่ครอบคลุมขอบเขตที่ควรสอบทาน รวมถึงขาดการรายงานผลการสอบทานต่อผู้บริหาร ถือเป็นปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม จะทำให้สถาบันการเงินไม่สามารถติดตามบริหารความเสี่ยงและดำเนินการแก้ไขสินเชื่อที่มีปัญหาได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายจากการที่ลูกหนี้/คู่สัญญาไม่ปฏิบัติตามสัญญา

- 3.2.11 นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายในอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านเครดิต ได้แก่
- การให้สินเชื่อมากเกินไป
การให้สินเชื่อเกินความจำเป็นมีความเสี่ยงเช่นเดียวกับการให้สินเชื่อที่ไม่มีการวิเคราะห์
  - การให้สินเชื่อเกินกว่าความสามารถที่จะจ่ายคืนของลูกค้านี้จะนำไปสู่สินเชื่อที่มีปัญหา
  - การไม่สามารถบังคับชำระหนี้ได้ตามสัญญา
การอนุมัติสินเชื่อโดยไม่มีการกำหนดการจ่ายชำระคืนที่ชัดเจนเป็นการขัดหลักการปฏิบัติในการอนุมัติสินเชื่อที่ดี และหากไม่สามารถบังคับให้การชำระคืนเป็นไปตามกำหนดเวลาได้ จะนำไปสู่ปัญหาหนี้สูญได้
  - การเน้นการสร้างรายได้
การเน้นการสร้างรายได้จากสินเชื่อมากกว่าคุณภาพของสินเชื่อมักนำไปสู่การอนุมัติสินเชื่อที่มีความเสี่ยงสูง ในระยะยาวสินเชื่อด้วยคุณภาพก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงกว่าจำนวนรายได้ที่ได้รับในตอนต้น
  - การสร้างธุรกรรมกับตนเอง (Self - Dealing)
การสร้างธุรกรรมกับตนเองก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญกับสถาบันการเงิน เป็นเหตุให้สถาบันการเงินล้มเหลว การปฏิบัติเช่นนี้พบได้จากการให้สินเชื่อจำนวนมากโดยไม่มีการวิเคราะห์สินเชื่อที่ดีแก่บุคคลภายในซึ่งใช้อำนาจหน้าที่อย่างไม่เหมาะสม ทำให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่สามารถประเมินสินเชื่อนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม ในบางครั้งอาจมีการขอกู้โดยใช้ชื่อที่ไม่มี ความเกี่ยวข้องกับบุคคลภายในเพื่อปิดบังการให้สินเชื่อแก่ตนเอง
  - การขาดความเชี่ยวชาญทางเทคนิค
การขาดความเชี่ยวชาญทางเทคนิคปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในการที่ฝ่ายบริหารไม่สามารถที่จะเรียกดูและประเมินข้อมูลด้านเครดิตเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของผลิตภัณฑ์สินเชื่อ ดังนั้น จุดอ่อนของการบริหารนี้มักนำไปสู่หนี้สูญในที่สุด
  - การขาดการกำกับดูแล
เงินให้สินเชื่อที่ประสบปัญหาส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการที่คณะกรรมการหรือผู้บริหารไม่สามารถกำกับดูแลหน่วยงานต่างๆ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมตามนโยบาย หรืออาจเกิดจากการกำกับดูแลที่ไม่มีประสิทธิผลเพราะขาดความรู้ถึงสถานะของผู้กู้

2. แนวทางที่พึงปฏิบัติ (Best Practices)

1. บทบาทของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง

1.1 การสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เกิดการปฏิบัติทางเครดิตอย่างมีคุณภาพ

วัฒนธรรมในการปฏิบัติทางเครดิต (Credit Culture) ของสถาบันการเงินเป็นการส่งสมคุณค่าความเชื่อและพฤติกรรมซึ่งจะสะท้อนมาตรฐานและคุณค่าของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงในการบริหารงาน สถาบันการเงินทุกแห่งควรมีวัฒนธรรมในการปฏิบัติทางเครดิตที่เป็นรูปธรรมแสดงให้เห็นได้ชัดเจนสามารถเข้าใจได้ชัดเจนตลอดทั่วทั้งองค์กร

ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการควรสร้างวัฒนธรรมในการปฏิบัติทางเครดิตซึ่งสามารถกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิตได้ด้วย ดังนั้นวัฒนธรรมดังกล่าวจึงเป็นส่วนประกอบของแผนกลยุทธ์ และควรระบุตลาดเป้าหมายโดยเฉพาะ รวมทั้งประเภทของสินเชื่อที่จะอนุมัติและไม่อนุมัติ วัฒนธรรมนี้ควรมีการเผยแพร่อย่างชัดเจนไปยังพนักงานทุกระดับผ่านทางแผนกลยุทธ์ และจัดทำรายละเอียดประกอบนโยบาย ซึ่งควรประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมหรือเป้าหมายของการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน
2. แผนกลยุทธ์และงบประมาณซึ่งแสดงรายละเอียดของการขยายตัวในสินเชื่อประเภทต่างๆ (ตัวอย่างเช่น เป็นประเภทอุตสาหกรรม และประเภทของสินเชื่อ) และการคาดการณ์การขยายตัว
3. นโยบายสินเชื่อซึ่งกำหนดแนวทางการวิเคราะห์และการอนุมัติสินเชื่อรวมทั้งแนวปฏิบัติโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับฐานะการเงินที่ยอมรับได้ กระแสเงินสดอย่างต่ำที่กำหนด จำนวนที่เผื่อไว้ขั้นต่ำของมูลค่าหลักประกันและการกำหนดราคา(อัตราดอกเบี้ย)

นอกจากนี้ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการควรประเมินเป็นประจำว่าพนักงานมีความเข้าใจในวัฒนธรรมในการปฏิบัติทางเครดิตของสถาบันการเงินหรือไม่ อย่างไร และการปฏิบัติของพนักงานทุกคนรวมทั้งการปฏิบัติงานขององค์กร โดยรวมมีความเหมาะสมตามมาตรฐานและคุณค่าที่ต้องการหรือไม่

การประเมินดังกล่าวสามารถกระทำได้หลายวิธี โดยปกติผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการจะทบทวนรายงานเป็นประจำ เช่น ผลการปฏิบัติงานจริงเปรียบเทียบกับแผนและงบประมาณ ผลการปฏิบัติงานของพนักงานแต่ละคนเปรียบเทียบกับแผน และรายงานการยกเว้นไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด นอกจากนี้ หน่วยงานตรวจสอบภายในและหน่วยงานสอบทานสินเชื่อสามารถมีส่วนในการรับรองการประเมินดังกล่าวอย่างเป็นอิสระ

เนื่องจากวัฒนธรรมในการปฏิบัติทางเครดิตมีผลอย่างมากต่อกระบวนการให้สินเชื่อรวมทั้งการกำหนดความเสี่ยงและการอนุมัติ ดังนั้น กลยุทธ์ของสถาบันการเงินต้องมีการประสาน

ระหว่างความเสี่ยงด้านเครดิตกับเป้าหมายการบริหาร รวมทั้งระบบการให้ผลตอบแทนแก่พนักงาน สำหรับส่วนการให้สินเชื่อควรพิจารณาจากเป้าหมายของคุณภาพสินเชื่อในระยะยาว โดยเน้นคุณภาพของสินเชื่อมากกว่าปริมาณการขยายตัวของสินเชื่อ นอกจากนี้ ควรมีการกำหนดนโยบายการให้ผลตอบแทนอย่างชัดเจน รวมถึงมาตรการลงโทษหากไม่สามารถรักษาคุณภาพสินเชื่อไว้ได้ตามมาตรฐาน

1.2 การสร้างภาวะแวดล้อมความเสี่ยงด้านเครดิตที่เหมาะสม

ผู้บริหารระดับสูงและกรรมการควรมีการทบทวน อนุมัติและประเมินกลยุทธ์และนโยบายเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างสม่ำเสมอ โดยกลยุทธ์นั้นควรสะท้อนให้เห็นถึงระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และระดับกำไรที่สถาบันการเงินตั้งเป้าหมายไว้ ณ ระดับปริมาณความเสี่ยงที่ต่างกัน นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการควรจะสามารถระบุ วัด ติดตาม และควบคุมความเสี่ยงและให้มีการจัดการความเสี่ยงสำหรับทุกผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ใหม่

ในกิจกรรมทุก ๆ ด้านของสถาบันการเงิน คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติและการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต ดังนั้น สถาบันการเงินควรจะพัฒนากลยุทธ์หรือแผนงานความเสี่ยงด้านเครดิตซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการอนุมัติเครดิตและปรับเปลี่ยนนโยบายและขั้นตอนให้เหมาะสมสำหรับแต่ละธุรกรรม ทั้งนี้ กลยุทธ์และนโยบายด้านความเสี่ยงที่สำคัญควรได้รับการอนุมัติและมีการทบทวนเป็นประจำโดยคณะกรรมการ ซึ่งจำเป็นต้องตระหนักว่ากลยุทธ์และนโยบายต้องครอบคลุมทุกธุรกรรมของสถาบันการเงินที่มีความเสี่ยงด้านเครดิตสูง

1.2.1 กำหนดกลยุทธ์ – ตลาดเป้าหมาย

ในนโยบายเชิงกลยุทธ์หรือแผนธุรกิจควรมีการกล่าวถึงเป้าหมายการให้สินเชื่อ โดยพิจารณาจากประเภท (อาทิ สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ การอุปโภคบริโภค และอสังหาริมทรัพย์) ภาคอุตสาหกรรมที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ สกูลเงิน วันครบกำหนดและกำไรที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งจะต้องมีการระบุหรือกำหนดตลาดเป้าหมายและลักษณะเฉพาะที่สถาบันการเงินต้องการไว้ใน Credit Portfolio (รวมทั้งระดับการกระจายและการกระจุกตัวที่ยอมรับได้) สถาบันการเงินควรระบุกลุ่มลูกค้าหลักและชนิดของสินเชื่อสำหรับกลุ่มลูกค้านั้น และควรระบุถึงลักษณะความเสี่ยง (Risk Profile) ซึ่งสถาบันการเงินจะนำมาใช้ อาทิ กิจกรรมที่มีคุณภาพเครดิตดี กิจกรรมที่มีคุณภาพเครดิตปานกลาง ธุรกิจขนาดใหญ่หรือเล็กหรือสินเชื่อรายย่อย แท้จริงแล้วสถาบันการเงินสามารถให้สินเชื่อได้ทุกประเภทแต่ต้องพยายามกำหนดสัดส่วนของประเภทธุรกิจให้ชัดเจน นอกจากนี้ นโยบายควรระบุถึงประเภทสินเชื่อที่สถาบันการเงินไม่ต้องการ อาทิ ธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ธุรกรรมที่เกี่ยวกับการเมืองหรือธุรกิจกึ่งกำไร เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่มีวิธีใดที่ถือว่าเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) ฝ่าย

บริหารควรมีการติดตามการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามแผน และมีระบบการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม รวมทั้งนโยบาย ระเบียบปฏิบัติ ระบบการติดตามและบุคลากรต้องสนับสนุนการปฏิบัติตามแผน

1.2.2 กำหนดกลยุทธ์ – ลักษณะความเสี่ยง (Risk Profile)

กลยุทธ์ความเสี่ยงด้านเครดิตจะช่วยให้ทราบถึงเป้าหมายของคุณภาพเครดิตเป้าหมายในการหารายได้และการเจริญเติบโต สถาบันการเงินทุกแห่งไม่ว่าขนาดเล็กหรือใหญ่ต้องดำเนินธุรกิจ โดยแลกเปลี่ยนระหว่างความเสี่ยงกับผลตอบแทนที่สามารถยอมรับได้ในแต่ละธุรกรรม ผู้บริหารระดับสูงและกรรมการควรกำหนดเป้าหมายกำไรรวมของการให้สินเชื่อ สถาบันการเงินขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนต้องการที่จะให้สินเชื่อ โดยสัมพันธ์กับเป้าหมาย กำไรอย่างต่ำที่คาดการณ์เปรียบเทียบกับเงินกองทุน (ผลตอบแทนที่ปรับความเสี่ยงต่อเงินกองทุน) ขณะที่สถาบันการเงินขนาดเล็กและไม่ซับซ้อนจะคำนึงเพียงการกำหนดระดับราคาของอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมสำหรับแต่ละระดับชั้นของเงินให้สินเชื่อ

คณะกรรมการสถาบันการเงินจะอนุมัติแผนกลยุทธ์สำหรับระดับความเสี่ยงและกำไร นอกจากนี้จะต้องทบทวนผลการดำเนินงานเป็นประจำ และพิจารณาปรับเปลี่ยนแผนกลยุทธ์ โดยดูจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เปรียบเทียบกับความเพียงพอของเงินกองทุนที่รองรับความเสี่ยง

1.2.3 ความจำเป็นต้องมีการทบทวนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

คณะกรรมการต้องมีการสอบทานการอนุมัติอย่างสม่ำเสมอ (อย่างน้อยเป็นประจำทุกปี) ในแผนกลยุทธ์หรือนโยบายความเสี่ยงด้านเครดิต และเกณฑ์การอนุมัติ (ระยะเวลาและเงื่อนไข) นอกจากนี้ คณะกรรมการจะต้องพิจารณาโครงสร้างหน่วยงานอนุมัติสินเชื่อ ซึ่งรวมถึงความเป็นอิสระของหน่วยงานสอบทานสินเชื่อ และส่วนประกอบของ Portfolio โดยรวม ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวนี้ ควรมีการบันทึกในรายงานการประชุมคณะกรรมการ

นอกจากนี้ในการกำหนดให้กลยุทธ์และแผนงานทางธุรกิจของสถาบันการเงินจะต้องมีการประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้บริการและคณะกรรมการควรพิจารณาปัจจัยตลาดภายนอกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในกลยุทธ์ของกลุ่ม และความต้องการของลูกค้า อาทิ เมื่อคู่แข่งมีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์การแข่งขันทางธุรกิจ รวมทั้งการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ในตลาด ผู้บริหารควรทบทวนอย่างเป็นระบบว่าจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์การแข่งขันทางธุรกิจ รวมทั้งการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ในตลาดผู้บริหารควรทบทวนอย่างเป็นระบบว่าจะจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานอย่างไร และพึงตระหนักในเรื่องการละเลยความเปลี่ยนแปลงของตลาดหรือมีการปรับเปลี่ยนตามสภาพการแข่งขัน โดยขาดการทบทวนอัตรา

การเติบโต การกำหนดราคาหรือกำไรส่วนต่างอย่างสมเหตุสมผล ทั้งนี้เนื่องจากการเกิดวิกฤตการณ์สถาบันการเงินหลายแห่งทั่วโลกล้วนเป็นผลมาจากการให้สินเชื่อที่ขาดหลักเกณฑ์ของหลายสถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อต่อภาคธุรกิจเดียวที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วความต้องการที่จำกำไรอย่างรวดเร็วทำให้สถาบันการเงินขาดการมองภาพรวมและไม่เข้มงวดในการกำหนดราคาและระยะเวลาให้สินเชื่อ (Loan Term) ดังนั้น ความหย่อนยานในข้อบังคับเกี่ยวกับสินเชื่อผสมผสานกับอุปสงค์และอุปทานในภาคธุรกิจนั้นทำให้มีการให้สินเชื่อในภาคธุรกิจเป้าหมายสูงเกินไป

นอกจากนี้ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการทบทวนการเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นการง่ายที่จะทำกำไรในช่วงที่ตลาดมีการขยายตัว ดังนั้นความสามารถในการบริหารที่แท้จริงคือ การที่จะทราบว่าเมื่อใดควรจะถอนตัวจากตลาดที่กำลังมีการหดตัวอันเป็นผลมาจากการแข่งขันและให้ผลตอบแทนไม่เพียงพอ เช่นในตลาดที่มีความร้อนแรงจะมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและกำไรส่วนต่างลดลง ผู้บริหารที่มีความสามารถจะตระหนักถึงความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นและจำกัดการให้เครดิตรวมทั้งเพิ่มความเข้มงวดในการให้สินเชื่อสำหรับหนี้ใหม่และการต่ออายุสัญญาเพื่อชดเชยกับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นใน Portfolio ประเด็นเหล่านี้ควรมีการปรึกษาหารือ โดยหน่วยงานให้สินเชื่อและรายงานให้ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

1.3 การสร้างเครื่องมือการตรวจสอบที่เหมาะสม

ผู้บริหารระดับสูงต้องรับผิดชอบในการนำแผนกลยุทธ์ความเสี่ยงที่ได้รับการอนุมัติจากกรรมการมาใช้ และต้องมีการพัฒนานโยบายและขั้นตอนที่ใช้วัด ติดตามและควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิต ขั้นตอนและนโยบายดังกล่าวควรกำหนดไว้ในทุกระบบทั้งในระดับรายตัวและภาพรวมและยังต้องมีหน้าที่ในการติดตามว่าการให้สินเชื่อเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ในนโยบายที่เขียนไว้มีการพัฒนาและนำไปใช้ รวมทั้งมีการมอบอำนาจในการอนุมัติและหน้าที่การทบทวนสินเชื่ออย่างเหมาะสม และมีการประเมินหน่วยงานที่ให้สินเชื่อเป็นประจำเป็นอิสระ

1.3.1 นโยบายที่เป็นลายลักษณ์อักษร

หลักการสำคัญของสถาบันการเงินที่มีความมั่นคง คือการนำนโยบายที่มีการออกแบบอย่างเหมาะสมมาใช้ซึ่งจะช่วยในการระบุ การวัด การติดตามและการควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิต โดยเฉพาะนโยบายสินเชื่อถือว่าเป็นด่านแรกของการป้องกันความเสี่ยงทางเครดิต จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องแน่ใจว่าสถาบันการเงินได้ดำเนินการตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจได้ว่าเงินให้สินเชื่อมีการกระจายที่เหมาะสมตรงกลุ่มตลาดเป้าหมายและกลยุทธ์สินเชื่อในภาพรวม ทั้งนี้ นโยบายสินเชื่อจะมีการกำหนดกรอบและแนวทางปฏิบัติสำหรับการให้สินเชื่อ โดยควรกล่าวถึงหัวข้อต่างๆ อาทิ กลุ่มตลาดเป้าหมาย ส่วนผสมของ Portfolio การกำหนดราคา โคร

สร้างของ Limit เป็นต้น นโยบายนั้นต้องมีการกำหนดเป้าหมายส่วนผสมของ Portfolio และเพดานหรือวงเงินที่ให้ทั้งสินเชื่อรายตัว กลุ่มบริษัท ภาคอุตสาหกรรม เขตภูมิศาสตร์ และ ผลิตภัณฑ์อำนาจการอนุมัติ และรายงานที่เกี่ยวกับกรยกเว้นต่างๆ นโยบายเหล่านี้ควรมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนและมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานที่ระมัดระวังและเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีความเพียงพอที่จะรองรับลักษณะธุรกรรมที่ซับซ้อน

สถาบันการเงินต้องสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านเครดิตในธุรกรรมที่มีความซับซ้อน อาทิ สินเชื่อที่ให้แก่ภาคธุรกิจใด โดยเฉพาะ Option ที่ลูกค้าเป็นผู้ออกและธุรกรรมตราสารอนุพันธ์ทางเครดิต (Credit Derivatives) เนื่องจาก ต้องอาศัยการวิเคราะห์ที่ละเอียดลึกซึ้งกว่าธุรกรรมการให้สินเชื่อทั่วไป ถึงแม้ว่าธุรกรรมการให้สินเชื่อที่มีความซับซ้อนจะต้องการขั้นตอนและการควบคุมที่มีลักษณะเฉพาะแต่ก็สามารถใช้หลักการพื้นฐานในการบริหารความเสี่ยงได้เช่นกัน

อนึ่ง เมื่อสถาบันการเงินมีธุรกรรมให้สินเชื่อต่างประเทศ จะมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นในเรื่องสถานการณ์ในประเทศของลูกค้าที่ให้สินเชื่อ ผู้บริหารจะต้องพิจารณาความล้มเหลวในการปฏิบัติตามสัญญาของคู่สัญญาในต่างประเทศที่อาจเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในประเทศนั้น ๆ ซึ่งความเสี่ยงด้านต่างประเทศมีปัจจัยกระทบมากมาย ไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจการเมืองและสังคมในแต่ละประเทศเหล่านั้นด้วย ดังนั้นสถาบันการเงินที่มีธุรกรรมให้สินเชื่อในต่างประเทศต้องมีนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่เพียงพอในการระบุ วัดผล ติดตาม และควบคุมเกี่ยวกับความเสี่ยงระหว่างประเทศ (Country Risk) และความเสี่ยงจากการที่รัฐบาลของประเทศนั้นจำกัดการเข้าออกของเงินทุน (Transfer Risk) และหน้าที่นี้ควรให้รับผิดชอบโดยทีมงานพิเศษที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเข้าใจในเรื่อง Country Risk และ Transfer Risk เนื่องจากการทำรายการระหว่างประเทศจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจตลาดโลกและผลกระทบซึ่งประเทศหนึ่ง ๆ จะมีต่อประเทศและภูมิภาคอื่น ๆ เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติ จำเป็นที่นโยบายด้านสินเชื่อต้องมีการสื่อสารหรือเผยแพร่อย่างทั่วถึงตลอดทั้งองค์กร และมีการนำไปปฏิบัติด้วยระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม นอกเหนือจากการทบทวนเป็นประจำเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในและนอกที่เปลี่ยนแปลง นโยบายสินเชื่อดังกล่าวควรจะใช้ได้กับตามเกณฑ์กลุ่มรวม (Consolidated Basis) และตามเกณฑ์รายตัว โดยควรจะให้มีความสำคัญอย่างเท่าเทียมกันต่อหน่วยงานที่ทบทวนสินเชื่อตามเกณฑ์รายตัว รวมทั้งกำหนดให้มีการกระจายที่เหมาะสมของระดับสินเชื่อประเภทต่างๆ ใน Portfolio ทั้งนี้ ฟังตระหนักถึงการดำเนินงานของบริษัทในเครือหรือหน่วยงานที่อาจเกินเลยกว่าแนวนโยบายสินเชื่อที่กำหนดไว้จนอาจก่อให้เกิดความเสียหาย

ในการกำหนดนโยบายการให้สินเชื่อในกิจการหรืออุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของประเภทอุตสาหกรรมนั้น ๆ ด้วย

2. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

2.1 การระบุความเสี่ยง การจัดอันดับสินเชื่อแต่ละรายอย่างสม่ำเสมอ

การระบุถึงความเสี่ยงอย่างได้ผลสามารถเริ่มได้จากการประเมินเครดิตของลูกค้าในแต่ละรายซึ่งเป็นพื้นฐานของการบริหารเงินให้สินเชื่อ โดยสถาบันการเงินควรจัดอันดับความเสี่ยงของสินเชื่อแต่ละรายอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่มีการประเมินเงินให้สินเชื่อ บางสถาบันการเงินประยุกต์การจัดอันดับตามความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน บางแห่งก็จัดอันดับความเสี่ยงตามประเภทสินเชื่อหรือธุรกรรม และบางแห่งก็จัดอันดับทั้งตามความสัมพันธ์และประเภทสินเชื่อหรือธุรกรรม ซึ่งวิธีการจัดอันดับต่างๆ เหล่านี้สามารถยอมรับได้ ควบคู่กันที่ผู้บริหารได้รับทราบถึงการประเมินคุณภาพของเครดิตโดยรวม

การจัดอันดับความเสี่ยงควรจะรวมถึงรายการนอกงบดุลด้วย เช่น รายการรับรองและการค้ำประกันที่สถาบันการเงินสัญญาจะจ่ายเงินแทนหากผู้ที่ยอมรับรองหรือค้ำประกันผิดสัญญา การประเมินความเสี่ยงจะช่วยให้ทราบได้ทันทีหากคุณภาพของสินเชื่อมีการเปลี่ยนแปลง และทำให้ผู้บริหารสามารถจะปรับกลยุทธ์การดูแลการเงินให้สินเชื่อและสามารถติดตามดูแลลูกหนี้ด้วยคุณภาพอย่างใกล้ชิดในระยะเวลาที่เหมาะสม

หลังจากสินเชื่อแต่ละประเภทได้รับการจัดอันดับความเสี่ยง จะต้องมีการสอบทานและวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบในแต่ละส่วนและในภาพรวมของทั้ง Portfolio เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดอันดับมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้ควรพิจารณาแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงอันดับและอันดับความเสี่ยงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักด้วย ซึ่งเมื่อนำมาใช้เชื่อมโยงกับข้อมูลอื่น (เช่น ระดับที่นอกเหนือจากเกณฑ์แนวโน้มการค้างชำระและการขยายตัวของสินเชื่อ) จะสามารถแสดงให้เห็นภาพของคุณภาพทรัพย์สินและความเสี่ยงด้านเครดิตได้

ในการสอบทานดังกล่าวนี้ ผู้บริหารระดับสูงควรจะมองล่วงหน้าไปถึงสภาพตลาด ประกอบกับความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของสถาบันการเงิน หลังจากกำหนดตลาดเป้าหมายและปริมาณความเสี่ยงแล้ว ควรจะประเมินปัจจัยภายนอกและภายในที่มีผลกระทบต่อฐานะปัจจุบันและอนาคตของลูกค้า ประเภทหรือกลุ่มสินเชื่อที่มีนัยสำคัญและการกระจุกตัว โดยอาศัยข้อมูลเหล่านี้ทั้งหมด ผู้บริหารระดับสูงต้องประเมินความเหมาะสมของแผนกลยุทธ์ แผนธุรกิจ และผลิตภัณฑ์สินเชื่อ เมื่อปัจจัยภายนอกและภายในมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีสาระสำคัญควรจะมีการปรับเปลี่ยน

ทันทีในแผนกลยุทธ์ ตลาดเป้าหมายและหรือส่วนผสมของผลิตภัณฑ์เพื่อลดความเสี่ยงลงให้ต่ำที่สุด การประชุมปรึกษาในเรื่องนี้ควรทำเป็นประจำและมีการบันทึกการประชุมไว้เป็นหลักฐานด้วย

การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิผลควรมีการสอบถามอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินเชื่อใหม่ ๆ โดยก่อนที่จะเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ ผู้บริหารระดับสูงควรทบทวนผลการเปลี่ยนแปลงที่อาจกระทบต่อนโยบายหรือมาตรฐาน เพดานความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ฐานะความเสี่ยงรวม และความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์การให้สินเชื่อ การประเมินดังกล่าวนี้ควรมีการทดสอบ โดยการเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริงภายหลังมีการแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ นอกจากนี้ผู้บริหารควรจะมีใจว่ามีการติดตั้งหรือสร้างกลไกสนับสนุนเพื่อรองรับอย่างเพียงพอ รวมทั้งหน่วยงานสนับสนุนการบริหาร

นอกจากนี้ ผู้บริหารควรจัดให้มีระบบการสอบถามการจัดอันดับความเสี่ยงที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ดูแลสินเชื่อ และสอบถามความสอดคล้องกับปัจจัยที่กำหนดตามนโยบายและเพดานความเสี่ยงในการประเมินผลงานของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบแต่ละคนควรพิจารณาจากความถูกต้องของการจัดอันดับความเสี่ยงโดยเจ้าหน้าที่นั้น ๆ ด้วย เจ้าหน้าที่สินเชื่อระดับสูงและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการสินเชื่อที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดก็ควรจะให้มีการฝึกฝนเพิ่มเติมหรือควรโยกย้ายไปทำงานอย่างอื่น

2.2 ระบบการบริหารความเสี่ยงต้องครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ

หลักพื้นฐานสำหรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ได้ผล คือการระบุถึงความเสี่ยงที่อาจมีและแฝงอยู่ในทุกผลิตภัณฑ์และธุรกรรม ดังนั้นจึงจำเป็นที่สถาบันการเงินต้องระบุถึงความเสี่ยงด้านเครดิตทั้งหมดที่มีในผลิตภัณฑ์และธุรกรรมที่ดำเนินการ ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการพิจารณาทบทวนลักษณะความเสี่ยงด้านเครดิตในผลิตภัณฑ์หรือธุรกรรมอย่างถี่ถ้วน

ในธุรกรรมที่เป็นความเสี่ยงใหม่ๆ ควรต้องให้ความสำคัญต่อการวางแผน รวมทั้งมีการติดตามอย่างใกล้ชิดและระมัดระวังเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถระบุหรือชี้ชัดถึงความเสี่ยงและมีการบริหารอย่างเหมาะสม รวมทั้งควรจะมีใจว่าความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และธุรกรรมใหม่ ๆ มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติและการควบคุมรองรับอย่างเพียงพอก่อนที่จะนำเสนอหรือนำไปดำเนินการ รวมทั้งควรได้รับการอนุมัติล่วงหน้าจากคณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการอื่นที่ได้รับมอบหมายมาก่อนแล้ว

นอกจากนั้น ผู้บริหารระดับสูงได้กำหนดให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกธุรกรรมใหม่หรือธุรกรรมที่มีความซับซ้อน ซึ่งมีความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาให้สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยมาตรฐานสูงสุด และมีความสอดคล้องกับนโยบายและระเบียบปฏิบัติของสถาบันการเงิน

สรุปได้ว่า ฝ่ายบริหารของสถาบันการเงินควรจะสามารถอธิบายได้อย่างครบถ้วนถึงคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ด้านสินเชื่อทุกชนิด และเทคนิคการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคำอธิบายดังกล่าวควรจะกล่าวอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย

3. การวัดความเสี่ยง (Risk Measurement)

สถาบันการเงินควรมีระบบในการวัดความเสี่ยงด้านเครดิตทั้งจากธุรกรรมการให้สินเชื่อและธุรกรรมการบริหารเงิน ที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ เพื่อจะได้ทราบถึงระดับความเสี่ยงและสามารถดำเนินการติดตามและควบคุมได้อย่างเหมาะสมต่อไป โดยสถาบันการเงินควรดำเนินการเพื่อให้การวัดความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ในการวัดความเสี่ยง และผลกระทบที่มีต่อสถาบันการเงินซึ่งประกอบด้วย

1.1 วิธีการที่สถาบันการเงินใช้ในการระบุความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้หรือคู่ค้าแต่ละราย โดยควรเป็นวิธีที่ช่วยให้สถาบันการเงินสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิตของ Portfolio ได้ เพื่อจะสามารถระบุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยง และการกระจุกตัวของเครดิตได้

1.2 ความถี่ที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิต พร้อมทั้งการทบทวนผลการวิเคราะห์กับเพดานความเสี่ยงที่กำหนดไว้

1.3 เทคนิคการวัดความเสี่ยงที่เหมาะสมกับความซับซ้อน และระดับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมของสถาบันการเงิน โดยอาศัยข้อมูลที่ถูกต้อง (Robust Data) และมีการทดสอบความถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร ที่ใช้สนับสนุนประสิทธิภาพในกระบวนการวัดความเสี่ยงด้านเครดิตของสถาบันการเงิน โดยข้อมูลได้ถูกจัดทำภายใต้ระบบที่คณะกรรมการของสถาบันการเงินและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องสามารถสอดส่องดูแลได้

2. กำหนดกระบวนการวัดความเสี่ยงที่ใช้

2.1 ฝ่ายจัดการควรเข้าใจเป้าหมายในการใช้แบบจำลองวัดความเสี่ยงด้านเครดิต รวมทั้งเข้าใจถึงองค์ประกอบและเทคนิคในการสร้างของแบบจำลอง

2.2 การพัฒนาแบบจำลองควรครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมนั้นๆ

2.3 มีการทดสอบความถูกต้องของแบบจำลองเป็นประจำ

2.4 ในกรณีที่สถาบันการเงินซื้อแบบจำลอง (Credit Model) จากบริษัทภายนอก บริษัทผู้ขายดังกล่าวควรมีความเชื่อถือได้ ทั้งในแง่การวัดความเสี่ยง และการให้บริการสนับสนุนต่างๆ

3. ประเมินคุณภาพของสินทรัพย์ โดยสถาบันการเงินควรครอบคลุมสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

3.1 หลักเกณฑ์การจัดชั้นซึ่งสะท้อนถึงอันดับความเสี่ยงของลูกหนี้

3.2 มีการบันทึกสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้ที่หน่วยงานที่ดูแลลูกหนี้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการวิเคราะห์ความสามารถในการหาผลกำไร สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบความเสี่ยงและผลตอบแทนได้ และให้ความสำคัญกับความเชื่อถือได้ในการปฏิบัติงานของพนักงาน

4. มีการแบ่งประเภทของเครดิต (Segmentation) ที่ชัดเจน และประเมินการกระจุกตัวของเครดิต (Credit Concentration) อย่างสม่ำเสมอ เช่น เปรียบเทียบอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อแก่กลุ่มลูกหนี้รายใหญ่ที่สุด กับยอดเงินให้สินเชื่อโดยรวม และประเมินการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนดังกล่าวเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ฝ่ายบริหารได้รับทราบเรื่องการให้สินเชื่อแก่กลุ่มลูกหนี้รายใหญ่ว่าได้มีการสอดคล้องและกำกับดูแลความสัมพันธ์ดังกล่าวอย่างใกล้ชิด

5. มีการประเมินระดับสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่มีอยู่ เพื่อใช้รองรับความเสี่ยงด้านเครดิตกล่าวคือ แม้สถาบันการเงินจะมีความเสี่ยงด้านเครดิตในระดับสูง แต่หากมีสำรองที่เพียงพอก็สามารถชดเชยให้ระดับความเสี่ยงด้านเครดิตโดยรวมต่ำลงได้ โดยสถาบันการเงินควรใช้การวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วนเพื่อทดสอบการประเมินสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญทั้งหมดอย่างสมเหตุสมผล การวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วนจะแสดงให้เห็นแนวโน้มความสัมพันธ์ของสัมพันธ์ของสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น สินทรัพย์ด้อยคุณภาพและสินทรัพย์ไม่ด้อยคุณภาพ หนี้ค้างชำระและหนี้คงคิดดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อและภาระผูกพัน และสถิติการตัดหนี้สูญ

อย่างไรก็ตาม แม้การเปรียบเทียบดังกล่าวจะสามารถใช้เพื่อทดสอบความสมเหตุสมผลของสมมติฐานและการวิเคราะห์ของฝ่ายจัดการได้ แต่ก็ไม่สามารถใช้เป็นหลักพื้นฐานในการกำหนดระดับเงินสำรองที่เหมาะสมได้ ยังต้องอาศัยการวิเคราะห์เพิ่มเติมเกี่ยวกับพอร์ตสินเชื่อทั้งสิ้น และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการเรียกเก็บหนี้

4. การติดตามความเสี่ยง (Risk Monitoring)

สถาบันการเงินควรจัดให้มีการติดตามดูแลความเสี่ยงด้านเครดิต อย่างสม่ำเสมอในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การดูแลกระบวนการบริการและการติดตามให้มีความเหมาะสม

การบริหารสินเชื่อเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาให้สถาบันการเงินมีความมั่นคงและปลอดภัย เมื่อมีการอนุมัติสินเชื่อ จึงมีหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วยทีมงานสนับสนุนการบริหารสินเชื่อเพื่อให้แน่ใจว่า สินเชื่อมีการดูแลรักษาอย่างเหมาะสม รวมถึงการเก็บรักษาเพิ่มสิน

เชื่อให้เป็นปัจจุบัน การเก็บข้อมูลทางการเงินปัจจุบัน การแจ้งการต่ออายุ และการเตรียมเอกสารต่าง ๆ เช่น สัญญาให้สินเชื่อในสถาบันการเงินขนาดใหญ่ ความรับผิดชอบในการบริหารสินเชื่อ ควรจะแยกเป็นหลาย ๆ หน่วยงาน และในแต่ละหน่วยงานก็มีปฏิบัติการแยกกันแต่ละหน้าที่ เช่น การเก็บรักษาเอกสารสำคัญ การส่งมอบ (Settlement) การโอนเงิน หรือบันทึกวงเงินในฐานะข้อมูล เป็นต้น

ซึ่งผู้ปฏิบัติการเหล่านี้จะรายงานต่อผู้จัดการที่เป็นอิสระจากหน่วยงานที่ให้และอนุมัติสินเชื่อในทำนองเดียวกัน การดูแลเพิ่มสินเชื่อ การติดตามเอกสารที่ต่างจากเกณฑ์และการติดตามการปฏิบัติตามเงื่อนไข ก็ควรจะมีการแยกหน้าที่จากเจ้าหน้าที่ให้สินเชื่อ โดยอย่างน้อยที่สุด สถาบันการเงินควรจะแน่ใจว่า

1. การปฏิบัติการด้านบริหารสินเชื่อ รวมทั้งการควบคุมด้านเอกสาร สัญญาเงื่อนไข ตามกฎหมายและหลักประกัน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. ข้อมูลที่บันทึกไว้ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารมีความถูกต้องและทันเวลา
3. ระเบียบปฏิบัติในการควบคุมของหน่วยงานปฏิบัติการมีความเพียงพอ
4. การควบคุมมีตลอดทั่วทั้งหน่วยงาน รวมทั้งมีการปฏิบัติสอดคล้องกับนโยบายการแบ่งแยกหน้าที่ การตรวจสอบและการพิสูจน์ยอดตามบัญชี (โปรดดูรายละเอียดตามภาคผนวก 4 : ตัวอย่างระบบงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุมความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน หัวข้อ "ระบบสินเชื่อ" ในเรื่องความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน)
5. นโยบายบริหารและระเบียบปฏิบัติมีความสอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับหลักการ โดยทั่วไปกำหนดให้หน่วยงานบริหารด้านความเสี่ยงและฝ่ายบริหารความเสี่ยงควรจะแยกออกจากบุคคลที่รับความเสี่ยงจริง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่สินเชื่อ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับเอกสารที่ต้องการ เงื่อนไขและเงื่อนไขตามสัญญาได้รับการประเมินโดยหน่วยงานอิสระและเสนอรายงานทันทีต่อฝ่ายบริหารและคณะกรรมการ ซึ่งปัญหาประเภทนี้ โดยปกติจะสะท้อนถึงความบกพร่องของเจ้าหน้าที่อนุมัติสินเชื่อและแสดงถึงความเสี่ยงที่สูงขึ้นของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

นโยบายและระเบียบปฏิบัติควรจะสร้างเสริมพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่องค์กรคาดหวังไว้ นโยบายสินเชื่อของสถาบันการเงินควรจะระบุให้ชัดเจนถึงประเภทของสินเชื่อที่สามารถยอมรับได้ สถานการณ์ที่ยินยอมให้มีการอนุมัติสินเชื่อในแต่ละประเภท กระบวนการและระเบียบปฏิบัติที่ต้องทำในการขอและอนุมัติสินเชื่อ นอกจากนี้ นโยบายควรจะระบุไว้อย่างชัดเจนว่าพฤติกรรมประเภทใดที่สถาบันการเงินไม่สามารถยอมรับได้หรือมีกฎหมายห้ามไว้ และเพื่อให้แน่ใจว่า มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง สถาบันการเงินควรจะสร้างกลไกในการประเมิน

ตนเองเพื่อระบุดังการกระทำหรือพฤติกรรมซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และท้ายที่สุด บุคคลใดที่ต่อต้านหรือละเมิดต้นนโยบายหรือกฎหมายดังกล่าวควรให้ถูกพักงาน หรือให้ออกจากงาน

ในการพิจารณาของผู้ตรวจสอบนั้น แฟ้มสินเชื่อควรมีข้อมูลทุกประเภทที่จำเป็นในการประเมินฐานะทางการเงินปัจจุบันของผู้กู้ยืมหรือคู่สัญญา และทำการตัดสินใจให้สินเชื่อและข้อมูลในอดีตของสินเชื่อ ยกตัวอย่างเช่น แฟ้มสินเชื่อควรมีรายงานทางการเงินปัจจุบัน การวิเคราะห์ฐานะการเงินปัจจุบัน และเอกสารการจัดอันดับภายใน บันทึกภายใน หนังสืออ้างอิง และการประเมิน ทั้งนี้หน่วยงานสอบทานสินเชื่อควรพิจารณาว่าแฟ้มสินเชื่อมีความสิ้นเชิงมีความสมบูรณ์และเอกสารการอนุมัติสินเชื่อ รวมถึงเอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็นมีอยู่ครบถ้วน

การติดตามดูแลคุณภาพสินเชื่อและความเพียงพอของสำรอง

ฝ่ายบริหารควรที่จะพัฒนาและกำหนดแนวทางปฏิบัติและระบบข้อมูลสำหรับติดตามฐานะของผู้กู้ยืมและคู่สัญญาแต่ละรายทั้งหมดภายใน Portfolio ทุก ๆ ประเภทหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าสถาบันการเงินควรจะสามารถจัดอันดับความเสี่ยงกลุ่มลูกหนี้ที่เกี่ยวข้องกัน และลูกหนี้แต่ละรายในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งนี้แนวทางปฏิบัติควรที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนสำหรับการระบุและการรายงานสินทรัพย์ที่มีปัญหา และรายการอื่น ๆ เพื่อให้แน่ใจว่า สินทรัพย์ที่มีปัญหาเหล่านั้นได้รับการติดตามเป็นประจำ พร้อมทั้งมีการแก้ไขปัญหาย่างถูกต้อง มีการจัดชั้นและ/หรือการกันเงินสำรองซึ่งหลักเกณฑ์เหล่านี้ไม่ควรจะกำหนดมาจากสถานะในอดีตเพียงอย่างเดียว

เพื่อให้มีประสิทธิผลดังนั้นระบบการติดตามสินเชื่อควรมีอย่างน้อยเกี่ยวกับ

1. การประเมินฐานะการเงินของผู้กู้ยืมและคู่สัญญาอย่างเพียงพอเป็นประจำ
2. การพิจารณากระแสเงินสดและความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ยืม
3. การพิจารณาการปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาที่ปรากฏ
4. การติดตาม การใช้วงเงินสินเชื่อเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ขอสินเชื่อ
5. สอบทานความเหมาะสมเพียงพอของหลักประกัน เปรียบเทียบกับฐานะปัจจุบันของคู่สัญญา
6. การระบุถึงสินเชื่อที่มีปัญหาเป็นประจำ

ทั้งนี้ ควรจัดให้เจ้าหน้าที่เฉพาะในการติดตามดูแลคุณภาพของเครดิต เพื่อให้แน่ใจว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้นำมาใช้ในการจัดอันดับความเสี่ยงภายในด้านเครดิต รวมถึงมีการติดตามฐานะ

ของหลักประกันและผู้ค้ำประกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้สถาบันการเงิน สามารถดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในเงื่อนไขที่ตกลงกัน และรักษาความเพียงพอของเงินสำรองสำหรับความเสียหายของเครดิตได้ทันกาล

ผู้บริหารควรพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง (Conflict of Interest) ในการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบแก่พนักงานสินเชื่อ ซึ่งจะได้รับผลตอบแทนจูงใจจากปริมาณการให้สินเชื่อ คุณภาพของสินเชื่อโดยรวม และความสามารถในการทำกำไรระยะสั้น สถาบันการเงินส่วนใหญ่ แบ่งแยกหน้าที่การรับชำระ การติดตามและการตรวจสอบด้านการเงิน ออกจากพนักงานพิจารณาและวิเคราะห์สินเชื่อ หรือบางสถาบันก็มอบหมายหน้าที่ประเมินคุณภาพสินเชื่อให้พนักงานสินเชื่อซึ่งเป็นวิธีการที่ยังไม่ถูกต้องนัก อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารต้องกำหนดหลักเกณฑ์การให้ผลตอบแทนอย่างชัดเจน รวมถึงบทลงโทษจากการก่อให้เกิดเงินให้สินเชื่อที่มีปัญหา

4.2 การติดตามส่วนประกอบและคุณภาพของเครดิต

สถาบันการเงินควรจัดตั้งระบบสำหรับการติดตามดูแลส่วนประกอบและคุณภาพของ Portfolio ประเภทต่าง ๆ การกระจุกตัวของ Portfolio เป็นสาเหตุของปัญหาด้านเครดิตในสถาบันการเงินความเสี่ยงจากการกระจุกตัวมีได้หลายรูปแบบและสามารถปรากฏชัดเจนเมื่อปริมาณเครดิตมีความเสี่ยงลักษณะเดียวกันเป็นจำนวนมากอย่างมีสาระสำคัญซึ่งมักจะปรากฏเมื่อมีการให้เครดิตในปริมาณสูงทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมแก่

1. คู่สัญญารายหนึ่งรายใด
2. คู่สัญญาในกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดที่เกี่ยวข้องกัน
3. ภาคอุตสาหกรรมหรือภาคเศรษฐกิจหนึ่งโดยเฉพาะ
4. ภูมิภาคทางภูมิศาสตร์หนึ่งโดยเฉพาะ
5. ประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือกลุ่มประเทศกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันทางเศรษฐกิจ
6. ประเภทของเงินให้สินเชื่อหนึ่ง ๆ
7. ประเภทของหลักประกันหนึ่ง ๆ
8. สินเชื่อที่มีระยะเวลาครบกำหนดเหมือนกัน

ทั้งนี้ ความเสี่ยงจากการกระจุกตัวไม่ได้เกิดจากการให้สินเชื่อเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงธุรกรรมทุกประเภทของสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับคู่สัญญาด้วย ถ้ามีการกระจุกตัวของเครดิต

ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นจำนวนมาก จะทำให้สถาบันการเงินมีความเสี่ยงสูงมาก จะทำให้สถาบันการเงินมีความเสี่ยงสูงเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงที่กระทบก่อให้เกิดผลเสียหายแก่กลุ่มเครดิตที่มีการกระจุกตัว

อย่างไรก็ดี สถาบันการเงินอาจไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือลดการกระจุกตัวได้ เนื่องจากสินเชื่อบางรายมีลักษณะพิเศษในด้านขอบเขตพื้นที่ทำธุรกรรมและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ หรือการที่สถาบันการเงินไม่ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่กระทบกับผู้กู้ยืมหรือคู่สัญญา รวมทั้งสถาบันการเงินต้องการเน้นให้สินเชื่อในภาคอุตสาหกรรมหรือภาคเศรษฐกิจที่ตนมีความถนัดหรือเชี่ยวชาญ หรือเห็นว่ามีผลตอบแทนคุ้มกับความเสี่ยงจากการกระจุกตัว สถาบันการเงินจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่จะลดหรือจำกัดการกระจุกตัวได้แก่ การกำหนดราคาตามความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มเงินกองทุนรองรับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น

4.2.1 การจัดการการกระจุกตัวของเครดิต

สถาบันการเงินควรกำหนดนโยบายภายในระบบ และการควบคุมที่ใช้ในการติดตามและจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการกระจุกตัวของเครดิต ทุกสถาบันควรมีการบันทึกรายการอย่างเหมาะสม เพื่อใช้ในการตรวจสอบการกระจุกตัวของเครดิต ระดับความซับซ้อนของบันทึกที่รายงานควรแปรผันไปตามขนาดของสถาบัน ตัวอย่างเช่น สถาบันขนาดใหญ่อาจใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการแยกเงินให้สินเชื่อตามรหัสประเภทอุตสาหกรรมมาตรฐาน ในขณะที่สถาบันขนาดเล็กบันทึกรายการกระจุกตัวของสินเชื่อด้วยมือ

สำหรับพอร์ตสินเชื่อ การกระจายความเสี่ยงเป็นพื้นฐานในการบริหารสินเชื่อที่สามารถแก้ปัญหาการกระจุกตัวของสินเชื่อได้ โดยในกรณีที่สถาบันการเงินต้องการขยายสินเชื่อไปในแต่ละภาคอุตสาหกรรมหรือธุรกรรม ฝ่ายจัดการควรกำหนดลักษณะความเสี่ยงแต่ละประเภทรวมถึงความสัมพันธ์ (Interrelationships) ระหว่างภาคธุรกิจ การกำหนดความเสี่ยงร่วมกันดังกล่าวเป็นความร่วมมือกันดังกล่าวเป็นความยุ่งยากในการพัฒนากลยุทธ์ในการกระจายความเสี่ยง อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินควรกำหนดลักษณะของสินเชื่อให้ชัดเจนออกมาเป็นตัวเลขในหลายลักษณะ เช่น ประเภทสินเชื่อ อุตสาหกรรม ภูมิภาค หลักประกัน ระยะเวลา และความเสี่ยงในการผิดนัด หรือความเสียหาย โดยสินเชื่ออย่างหนึ่งอาจปรากฏอยู่ในหลายลักษณะขึ้นอยู่กับปัจจัยความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ด้วยวิธีการนี้ ผู้บริหาร จะสามารถตัดสินใจพิจารณาสินเชื่อและกำหนดราคาจากการพิจารณาธุรกรรมหลาย ๆ ธุรกรรม แทนการเน้นเฉพาะแต่ละธุรกรรมเท่านั้น

สถาบันการเงินแต่ละแห่งควรกำหนดเพดานความเสี่ยงโดยขึ้นอยู่กับเสถียรภาพของเงื่อนไขทางการเงินของกลุ่มสัญญา หรือความสามารถในการเปลี่ยนแปลงหลักประกัน ซึ่งแม้ใน

ปัจจุบันยังไม่มีวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดก็ตาม โดยทั่วไป ความสูญเสียที่สถาบันการเงินคาดว่าจะเกิดขึ้นจากการผิณัดชำระหนี้จากกลุ่มเงินกู้ที่เกี่ยวข้องกันแล้ว ไม่ควรให้เกิดกว่าระดับที่จะทำให้สถาบันการเงินมีเงินกองทุนไม่เพียงพอ หากความสูญเสียนี้เกิดขึ้นจริง การให้สินเชื่อที่มียอดคงค้างของกลุ่มลูกหนี้มีจำนวนเกินกว่าร้อยละ 25 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 จะต้องมีการติดตามเพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น หากสถาบันการเงินมีการให้สินเชื่อแก่อุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่ง ผู้บริหารควรติดตามสถานะโดยทั่วไปของเศรษฐกิจของแต่ละอุตสาหกรรมในลักษณะการมองอนาคตล่วงหน้า

แม้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีประกาศกำหนดวงเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้แต่ละรายหรือกลุ่มลูกหนี้ที่เกี่ยวข้องกัน สถาบันการเงินควรกำหนดเพดานความเสี่ยงให้ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดสำหรับลูกหนี้รายตัว ซึ่ง Limit ที่กำหนดใช้ภายใน (House Limits) ที่ต่ำกว่ากฎหมายเป็นการประกัน การปฏิบัติตามกฎหมายและเพื่อจำกัดความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

ในบางกรณี เมื่อเกิดการกระจุกตัวขึ้น สถาบันการเงินอาจใช้เวลานานในการจัดเงินให้สินเชื่อให้สมดุลและมีการกระจายตัว เนื่องจากปัจจัยด้านประเภทรธุรกิจ การเกี่ยวเนื่องกันทางเศรษฐกิจของภาคธุรกิจ หรือสภาพทางภูมิศาสตร์ ทำให้สถาบันการเงินไม่สามารถลดการกระจุกตัวได้ในเวลาอันใกล้ อย่างไรก็ตาม ถ้ามีการกระจุกตัวอยู่ สถาบันการเงินควรมีระบบและการควบคุมที่เหมาะสมเพื่อลดการกระจุกตัวที่มีอยู่ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ทางเลือกอื่นของสถาบันการเงินที่จะลดการกระจุกตัวของสินเชื่อในระยะเวลาสั้น ๆ มีต่อไปนี้

1. เพิ่มทุน : เพื่อชดเชยความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการกระจุกตัวของสินเชื่อ สถาบันการเงินอาจเลือกวิธีการดำรงอัตราส่วนทุนสูงมากกว่าต้องตกอยู่ภายใต้ข้อบังคับของเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยง ทุนที่เพิ่มนี้จะช่วยสนับสนุนในกรณีที่การกระจุกตัวมีผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของสถาบันการเงิน

2. เพิ่มสำรองเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ : สถาบันการเงินอาจเลือกวิธีการกันสำรองเพื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มในระดับที่กำหนดต่ำสุดเพื่อรองรับความเสียหายจากการกระจุกตัวของสินเชื่อ

3. การให้กู้ยืมร่วม : สถาบันการเงินที่มีการกระจุกตัวของสินเชื่ออาจแบ่งสินเชื่อให้กับสถาบันการเงินอื่นที่ต้องการกระจายความเสี่ยงของเงินให้สินเชื่อได้ เพื่อลดการกระจุกตัวในภาคอุตสาหกรรมหนึ่ง ๆ หรือกลุ่มผู้กู้ยืมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

4.2.2 ผลกระทบจากสภาวะทางเศรษฐกิจและการคาดการณ์ความเสียหายสูงสุด

(Stress Testing)

การบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตที่จำเป็นต้องคาดการณ์ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นของลูกหนี้หรือคู่สัญญาแต่ละรายและเครดิตประเภทต่าง ๆ ภายใน Portfolios แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ถึงความเพียงพอของเงินกองทุนและสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่มีอยู่ การคาดการณ์กรณีต่าง ๆ (หรือ การจำลองสถานการณ์) สามารถแสดงฐานะความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นสำหรับกรณีที่ยังไม่เคยพิจารณาว่าเป็นความเสี่ยงได้ และทำให้สามารถเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงประเภทต่างๆ หากมีวิกฤตการณ์เกิดขึ้น โดยเฉพาะความสัมพันธ์ของความเสี่ยงด้านเครดิตกับความเสี่ยงจากตลาด การวิเคราะห์สถานการณ์จำลอง (Scenario Analysis) และการคาดการณ์ความเสียหายสูงสุด (Stress Testing) เป็นเทคนิคที่จำเป็นในการประเมินความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้

การคาดการณ์ความเสียหายสูงสุด (Stress Testing) จะเป็นการระบุถึงเหตุการณ์ที่เป็นไปได้หรือการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อฐานะของสถาบันการเงินและประเมินความสามารถในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยสถาบันการเงินต้องพิจารณา 3 ประเด็นต่อไปนี้ (1) การตกต่ำของเศรษฐกิจหรืออุตสาหกรรม (2) เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในตลาด และ (3) เงื่อนไขด้านสภาพคล่อง การคาดการณ์ความเสียหายสูงสุดเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงสมมติฐานอย่างง่าย ๆ เกี่ยวกับตัวแปรทางการเงินตัวหนึ่งหรือหลายตัว โครงสร้างหรือเศรษฐกิจ จนกระทั่งใช้แบบจำลองทางการเงินที่มีความซับซ้อนระดับสูง ในขั้นแรก สถาบันการเงินควรเริ่มจากการพิจารณาทบทวนเงินให้สินเชื่อ/คู่สัญญารายใหญ่ และพิจารณาว่าอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นหรือยอดขายที่ลดลง ณ ระดับใด จะทำให้ลูกหนี้หรือคู่สัญญาไม่สามารถชำระหนี้ได้

นอกจากนี้สถาบันการเงินต้องพยายามระบุลักษณะของสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การตกต่ำทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายสูงกว่าที่คาดการณ์ไว้ ทั้งในแง่ของเศรษฐกิจรวมหรือภาคเศรษฐกิจย่อยหรือเหตุการณ์ด้านเครดิตและด้านตลาดที่สามารถก่อให้เกิดปัญหาด้านสภาพคล่องหรือเกิดความเสียหายอย่างมาก ดังนั้นการวิเคราะห์ต้องทำในลักษณะภาพรวม (Consolidated Basis) การวิเคราะห์ถึงการคาดการณ์ความเสียหายสูงสุด ควรจะมีแผนฉุกเฉินและการปฏิบัติการของฝ่ายบริหาร ในแต่ละสถานการณ์จำลองต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงเทคนิคต่าง ๆ เช่น การป้องกันความเสี่ยง (Hedging) ต่อผลตอบแทน หรือการลดขนาดความเสี่ยง (Exposure)

อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ของวิธีการที่ใช้สำหรับคาดการณ์ความเสียหายสูงสุดควรจะมีการทบทวนเป็นประจำโดยผู้บริหารระดับสูงและมีการจัดการอย่างเหมาะสมหากผลลัพธ์ที่ได้

เกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ ผลลัพธ์ที่ได้ควรนำไปพิจารณาประกอบในกระบวนการสำหรับการกำหนดและเปลี่ยนแปลงนโยบายและวงเงินต่าง ๆ

4.3 ระบบการสอบทานสินเชื่อ

ความซับซ้อนและขอบเขตของระบบการสอบทานสินเชื่อจะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของขนาดของสถาบันการเงิน ประเภทของการดำเนินงาน และแนวทางการบริหาร ระบบอาจแยกเป็นอิสระจากส่วนงานให้สินเชื่อ หรืออาจจะเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่สินเชื่อ แม้ว่าสถาบันการเงินขนาดเล็กจะไม่คาดหวังที่จะแยกส่วนงานสอบทานสินเชื่อต่างหากออกมา แต่ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกสถาบันการเงินต้องมีระบบการสอบทานสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ดี แนวทางการสอบทานสินเชื่อสำหรับผู้ตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย อาจแตกต่างไปจากแนวทางของสถาบันการเงินในบางประการ (ดังรายละเอียดตามภาคผนวก 3 : แนวทางการสอบทานสินเชื่อสำหรับผู้ตรวจสอบ)

4.3.1 วัตถุประสงค์ของระบบการสอบทานสินเชื่อ

ระบบการสอบทานสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพทั่วไปจะถูกออกแบบให้วัตถุประสงค์ดังนี้

- (1) เพื่อให้แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับระบบการจัดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิต
- (2) เพื่อให้มีความรวดเร็วและถูกต้องในการระบุสินเชื่อที่อ่อนแอและเพื่อให้แน่ใจว่ามีการพัฒนาและดำเนินการที่เหมาะสมตามแผนที่กำหนดเพื่อให้เกิดความเสียหายด้านเครดิตน้อยที่สุด
- (3) เพื่อคาดการณ์แนวโน้มที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการเรียกเก็บหนี้ของเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้น และแยกสินเชื่อส่วนที่มีปัญหาอย่างชัดเจน
- (4) เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงแนวโน้มของเงินให้สินเชื่อและพื้นที่ทางภาคเศรษฐกิจของสถาบันการเงิน
- (5) เพื่อช่วยผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการในการกำหนดวัตถุประสงค์และความถี่ของการประเมินคุณภาพโดยรวมของเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้น
- (6) เพื่อช่วยให้ข้อมูลที่จำเป็นในการกำหนดการเพียงพอของสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
- (7) เพื่อประเมินความเพียงพอถึงการดำเนินตามนโยบายด้านเครดิต การบริหาร และการปฏิบัติตามระเบียบ และการติดตามถึงการปฏิบัติตามกฎหมายและ กฏระเบียบ

- (8) เพื่อให้แน่ใจว่าเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการให้สินเชื่อมีอยู่ครบถ้วน
- (9) เพื่อช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงนโยบายและระเบียบปฏิบัติการให้สินเชื่อ
- (10) เพื่อประเมินธุรกรรมการให้สินเชื่อแต่ละบุคคล
- (11) เพื่อช่วยให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลาเกี่ยวกับคุณภาพด้านเครดิตซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ในวัตถุประสงค์ทางการเงินและการรายงานตามกฎหมาย

4.3.2 นโยบายการสอบทานสินเชื่อ

ฝ่ายบริหารควรจะดำเนินการตามนโยบายการสอบทานสินเชื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งได้มีการทบทวนและอนุมัติอย่างน้อยปีละครั้ง โดยคณะกรรมการสถาบันการเงิน โดยแนวปฏิบัติตามนโยบายควรจะกล่าวถึงรายละเอียดของกระบวนการจัดอันดับเครดิตโดยรวมทั้งหมด และกำหนด ความรับผิดชอบของการสอบทานสินเชื่อประเภทต่าง ๆ ดังนั้นนโยบายโดยทั่วไปของการสอบทานสินเชื่อควรจะมีการกำหนดถึงเรื่องดังต่อไปนี้

- ก. คุณสมบัติของพนักงานสอบทานสินเชื่อ
- ข. ความเป็นอิสระของพนักงานสอบทานสินเชื่อ
- ค. ความถี่ในการสอบทาน
- ง. ขอบเขตของการสอบทาน
- จ. ความถี่ซึ่งครอบคลุมของการสอบทาน
- ฉ. การสอบทานเพื่อสืบสวนและติดตาม
- ช. การรวบรวมกระด้ายทำการและรายงาน

ก. คุณสมบัติของพนักงานสอบทานสินเชื่อ

พนักงานในส่วนงานสอบทานสินเชื่อควรมีคุณสมบัติด้านการศึกษา ประสบการณ์ และการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ รวมทั้งควรมีความรู้ความเข้าใจทั้งแนวปฏิบัติการให้สินเชื่อที่ดีและแนวปฏิบัติโดยเฉพาะของสถาบันการเงินที่ตนเองสังกัด นอกจากนี้ ควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลกระทบต่อธุรกรรมการให้สินเชื่อ

ข. ความเป็นอิสระของพนักงานสอบทานสินเชื่อ

พนักงานสินเชื่อแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบในการวิเคราะห์สินเชื่อและระบุได้ทันทีเมื่อสินเชื่อเกิดมีปัญหาค้น เนื่องจากการติดต่อกับผู้กู้ยืมบ่อย ๆ ทำให้พนักงานสินเชื่อสามารถที่จะ

ระบุดังปัญหาที่อาจเกิดขึ้นก่อนที่ปัญหาจะปรากฏชัดเจนและบานปลาย อย่างไรก็ตามสถาบันการเงินควรมีความระมัดระวังไม่เชื่อใจเจ้าหน้าที่สินเชื่อจนเกินไป ดังนั้น ฝ่ายบริหารควรจะแน่ใจว่าหากเป็นไปได้แล้วเงินให้สินเชื่อที่สำคัญทุกรายการควรได้รับการทบทวนโดยพนักงานที่มีได้เป็นส่วนหนึ่ง หรือมิได้รับอิทธิพลจากบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการอนุมัติสินเชื่อ

ในสถาบันการเงินที่มีขนาดเล็กและไม่ซับซ้อน การมีหน่วยงานอิสระที่กำกับดูแลอาจไม่สามารถปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตามผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการระบุปัญหาล่วงหน้าโดยเจ้าหน้าที่สินเชื่อแต่ละคน แม้ว่าสถาบันการเงินต่าง ๆ จะมีความแตกต่างกันทั้งขนาดและความซับซ้อน แต่ก็ควรใช้หลักปฏิบัติเดียวกัน ทั้งนี้ฝ่ายบริหารควรมีผลตอบแทนสูงใจโดยขึ้นอยู่กับผลงานการรายงานสินทรัพย์ที่มีปัญหาได้ทันเวลา สถาบันการเงินที่มีขนาดเล็กอาจจ้างบุคคลภายนอกให้ตรวจสอบความถูกต้องของรายงานอย่างสม่ำเสมออีกทางหนึ่ง

สถาบันการเงินขนาดใหญ่มีการจัดตั้งส่วนงานสอบทานสินเชื่อขึ้นมาต่างหากโดยเฉพาะและมีพนักงานวิเคราะห์สินเชื่อที่เป็นอิสระจากส่วนให้สินเชื่อ ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายและจำนวนผลตอบแทนจะไม่มีเปรียบเทียบระบบของสถาบันการเงินขนาดเล็ก บ่อยครั้งที่ผู้บริหารระดับสูง ซึ่งมีความเป็นอิสระจากกระบวนการบริหารสินเชื่อ หรือกรรมการที่เป็นบุคคลภายนอกเป็นผู้รับผิดชอบในส่วนนี้โดยตรง และให้พนักงานสอบทานสินเชื่อรายงานผลที่ทบทวน โดยตรงต่อคณะกรรมการหรือคณะกรรมการคณะอื่น (เช่น คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง หรือคณะกรรมการสอบทานสินเชื่อ) ทั้งนี้ส่วนงานสอบทานสินเชื่อควรมี

1. ความเป็นอิสระในการติดต่อโดยตรงปราศจากการเกรงกลัวใดๆ กับผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการสถาบันการเงิน
2. พนักงานซึ่งมีความชำนาญและประสบการณ์ในการวิเคราะห์สินเชื่อ และมีความรอบรู้กระบวนการให้สินเชื่อที่ดี (Sound Lending)
3. พนักงานสอบทานสินเชื่อต้องได้รับการฝึกอบรมและได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ค. ความถี่ของการสอบทานสินเชื่อ

ส่วนงานสอบทานสินเชื่อควรจะเสนอผลการระบุดังปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับกระบวนการให้สินเชื่อ โดยพนักงานแต่ละคนจะต้องสอบทานสินเชื่อที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง สินเชื่อที่มีนัยสำคัญควรมีการสอบทานอย่างเป็นอิสระอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง หากว่ามีปัจจัยที่กระทบถึงการเสื่อมลงของคุณภาพสินเชื่อ อันนี้ระบบการสอบทานสินเชื่ออย่างสม่ำเสมอยังมีส่วนสำคัญในกระบวนการสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญด้วย

ง. ขอบเขตของการสอบทานสินเชื่อ

การสอบทานควรครอบคลุมเงินให้สินเชื่อทุกประเภท หรือส่วนของสินเชื่อที่ได้รับพิจารณาแล้วว่ามีความสำคัญ ทั้งนี้การสอบทานไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นสินเชื่อรายใหญ่ แต่ฝ่ายบริหารอาจจะสอบทานสินเชื่อปกติที่เป็นรายเล็กกว่าแต่แสดงอย่างชัดเจนถึงลักษณะความเสี่ยงที่ลูกหนี้จะไม่ชำระตามสัญญา รวมถึงสินเชื่อที่ไม่รับรู้รายได้ สินเชื่อที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สินเชื่อที่จัดชั้นครั้งก่อน หรือสินเชื่อที่กล่าวถึงเป็นพิเศษ

นอกจากนี้ฝ่ายบริหารควรมีการสอบทานอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับสินเชื่อของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Insider Loans) สินเชื่อที่ทำสัญญาใหม่ หรือสินเชื่อที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการชำระคืนของลูกหนี้ จำนวนสัดส่วนร้อยละของเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้นที่ถูกเลือกเพื่อการสอบทาน ควรมีเหตุผลที่แน่ใจได้ว่าความเสี่ยงด้านเครดิตที่สำคัญทั้งหมดได้มีการระบุถึงอย่างครบถ้วน .

จ. ความลึกซึ้งของการสอบทานสินเชื่อ

การสอบทานสินเชื่อควรวิเคราะห์และประเมินปัจจัยด้านเครดิตที่มีความสำคัญ รวมถึง

1. คุณภาพโดยทั่วไปของสินเชื่อ
2. ความเพียงพอของเอกสารสินเชื่อและหลักประกัน
3. ความสมบูรณ์ถูกต้องของการจัดทำเอกสารสิทธิ์ หลักประกันของลูกหนี้
4. ความถูกต้องของการอนุมัติสินเชื่อ
5. การปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาสินเชื่อ
6. การถือปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติของสถาบันการเงินและเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ
7. ความถูกต้องและทันสมัยของการจัดอันดับเครดิตที่จัดทำโดยพนักงานสินเชื่อ

ฉ. การสอบทานสิ่งที่พบและการติดตามผล

ควรมีการสอบทานสิ่งที่พบจากการสอบทานสินเชื่อครั้งแรกโดยพนักงานสินเชื่อผู้จัดการฝ่าย และสมาชิกในคณะผู้บริหารระดับสูง โดยสอบทานการดำเนินการแก้ไขจริงหรือตามแผนที่กำหนด รวมถึงการประเมินระยะเวลาปฏิบัติ ซึ่งควรครอบคลุมถึงข้อบกพร่องเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการในทางหนึ่งด้วย (โปรดดูหัวข้อ "บทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในและภายนอก" ในเรื่องความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน

สำหรับการติดตามอย่างละเอียดของการปฏิบัติตามและการรายงานการสอบทานสินเชื่อที่ไม่เป็นตามระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้)

4.3.3 การระบุและการติดตามการปฏิบัติต่างจากนโยบายสินเชื่อ

การปฏิบัตินอกเหนือจากนโยบายและการอนุมัติเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อนโยบายและแนวทางในการอนุมัติสินเชื่อ เนื่องจากแนวทางปฏิบัติในการอนุมัติสินเชื่อเป็นสิ่งที่กำหนดเบื้องต้นของสถาบันการเงินในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของแผนกลยุทธ์ และการรักษาระดับความเสี่ยงที่ต้องการภายในพอร์ตสินเชื่อ ดังนั้นการดำเนินการที่แตกต่างจากแนวทางปฏิบัติจะต้องมีเอกสารหลักฐานอย่างรัดกุมและมีเหตุผล

การระบุและการอนุมัติการปฏิบัติต่างจากหลักเกณฑ์ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิผล ดังนั้นเอกสารหลักฐานการอนุมัติสินเชื่อควรมีการระบุอย่างชัดเจนถึงสิ่งที่ต่างจากนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดซึ่งเป็นเหตุผลในการตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อ และข้อมูลเหล่านี้ควรจัดเก็บในแฟ้มสินเชื่อถาวร

การติดตามการปฏิบัติต่างจากหลักเกณฑ์โดยรวม จะช่วยป้องกันความเสี่ยงที่จะเพิ่มขึ้นในพอร์ตสินเชื่อได้ เช่น ในการให้สินเชื่อเพื่ออุปโภคและบริโภค ซึ่งมีการติดตามการปฏิบัติต่างจากเกณฑ์จะทำให้การประเมินความเสี่ยงง่ายขึ้น สภาพคล่องของ Portfolio ดีขึ้น และช่วยฝ่ายบริหารในการแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ ทางธุรกิจ ทั้งนี้การติดตามการปฏิบัติต่างจากเกณฑ์ในเงินให้สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์และอสังหาริมทรัพย์ก็สามารถให้ผลประโยชน์ในลักษณะเดียวกัน

เนื่องจากระบบการติดตามข้อยกเว้นการปฏิบัติที่มีประสิทธิผลจะช่วยสนับสนุนการบริหารความเสี่ยงที่ดีขึ้น ดังนั้นสถาบันการเงินควรจะพัฒนาระบบในลักษณะนี้ โดยควรจะมีมุ่งกำกับดูแลโดยตรงที่ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติต่างจากเกณฑ์ทั้งหมดหรือแต่ละรายการมากกว่าที่จะมองเฉพาะว่ามี การปฏิบัติต่างจากเกณฑ์หรือไม่เท่านั้น รวมทั้งควรพิจารณาว่าสถาบันการเงินมีการวิเคราะห์การปฏิบัติต่างจากเกณฑ์ทั้งหมด และมีการดำเนินการแก้ไขอย่างไร อย่างไรก็ตาม แม้ปริมาณของการปฏิบัติต่างจากเกณฑ์ที่มีระดับสูงจะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สูงขึ้น แต่การไม่ปรากฏการปฏิบัติต่างจากเกณฑ์ของนโยบายสินเชื่ออาจจะแสดงถึงความหละหลวมของนโยบาย ดังนั้นสถาบันการเงินควรจะประเมินการดำเนินการใน 2 ลักษณะคือ การปรับปรุงนโยบาย และการกำหนดน้ำหนักความสำคัญใหม่ของตัวแปรต่างๆ ในนโยบายที่กำหนด สถาบันการเงินไม่ควรที่จะขจัดการปฏิบัติต่างจากเกณฑ์โดยการปรับปรุงแบบง่ายๆ หรือผ่อนคลายนโยบายสินเชื่อ

4.3.4 การระบุถึงและการติดตามเอกสารหลักฐานที่ต่างจากระเบียบ

เอกสารสินเชื่อมีความหมายอย่างกว้างว่าเป็นเอกสารที่ใช้ดำเนินการตามกฎหมายตามสัญญาเงินให้สินเชื่อและการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของผู้กู้ยืม เมื่อเอกสารสูญหายบกพร่อง หรือไม่สมบูรณ์ ล้วนก่อให้เกิดเอกสารที่ต่างจากระเบียบทั้งสิ้น โดยปกติเอกสารสินเชื่อ ได้แก่ ตัวสัญญาใช้เงิน หนังสือค้ำประกัน งบการเงิน สัญญาหลักประกัน และเอกสารประเมินมูลค่าหลักประกัน ซึ่งตัวสัญญาใช้เงิน หนังสือค้ำประกันและงบการเงินต้องมีการจัดเตรียมและดำเนินการอย่างเหมาะสม สถาบันการเงินต้องมีการวิเคราะห์ทั้งงบการเงินภายในเวลาอันเหมาะสม และต้องมีการบันทึกและเก็บรักษาสัญญาหลักประกัน ทั้งนี้การหมดอายุหรือความสูญหายของเอกสารล้วนมีผลต่อคุณภาพของสินเชื่อทั้งสิ้น

ในสถาบันการเงินส่วนใหญ่ การบริหารสินเชื่อจะมีการควบคุมในจุดของเอกสารสินเชื่อ โดยมีระบบที่ช่วยระบุถึงเอกสารที่ไม่สมบูรณ์หรือต่างจากระเบียบ เพื่อให้แน่ใจว่าเอกสารเป็นปัจจุบันและใช้ได้ตลอดอายุของสินเชื่อ การตรวจสอบทบทวนก่อนการอนุมัติโดยพนักงานให้สินเชื่อและฝ่ายกฎหมาย และการตรวจสอบทบทวนหลังการอนุมัติโดยฝ่ายบริหารสินเชื่อจะพบข้อบกพร่องมากที่สุด สถาบันการเงินควรวิเคราะห์ลักษณะเอกสารที่ต่างจากระเบียบเพื่อระบุถึงปัญหาในกระบวนการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อเช่นเดียวกับระบุถึงเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน หรือพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ต้องการเน้นความเข้มแข็งในการปฏิบัติตามนโยบายด้านเอกสาร

เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพของการควบคุมภายในส่วนงานควรจะมีการสอบทานโดยการตรวจสอบและการสอบทานสินเชื่อ การประเมินความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติทางเอกสารควรจะถูกดำเนินการและการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการ อย่างไรก็ตามสถาบันการเงินควรจะรักษาระดับของปริมาณรวมที่มีเอกสารต่างจากระเบียบไว้ไม่ให้เกินกว่าระดับที่กำหนด

นอกจากนี้ สถาบันการเงินควรมีระบบการรายงานที่ครอบคลุมถึงประเด็นต่างๆ ในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต

4.4 การจัดระดับความเสี่ยงภายใน (Internal Risk Ratings)

เป็นการจัดระดับความเสี่ยงของเงินให้สินเชื่อเป็นกลุ่ม ๆ ตามประเภทของความเสี่ยงที่มีการกำหนดลักษณะความเสี่ยง ซึ่งจะทำให้สถาบันการเงินพิจารณากำหนดเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะคุณภาพโดยรวมของสินเชื่อ การกระจุกตัว เงินให้สินเชื่อที่มีปัญหา และความเพียงพอของสำรองค่าเผื่อหนี้สูญ สถาบันการเงินขนาดใหญ่ซึ่งมีระบบการจัดระดับความเสี่ยงอย่างหลากหลายและซับซ้อนสามารถนำไปใช้พิจารณากำหนดการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อรองรับความ

เสี่ยง (Capital allocation) การกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามระดับความเสี่ยง ความสามารถทำกำไรของ
 ธุรกิจต่างๆ ในการกำกับดูแลคุณภาพของเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้นได้อย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการ
 สถาบันการเงินมีหน้าที่ที่จะต้องติดตามดูแลหน่วยงานให้สินเชื่ออย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้ทราบสาเหตุ
 ของปริมาณและแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของเงินให้สินเชื่อที่มีปัญหา และพิจารณาดำเนินการอย่างเหมาะสม
 เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น

ระบบของการจัดระดับความเสี่ยงภายในจะจัดระดับเงินให้สินเชื่อเป็นกลุ่ม ๆ ตาม
 ประเภทของความเสี่ยง ซึ่งประเภทของกลุ่มความเสี่ยงอาจจะกำหนดเป็นตัวเลข หรืออาจกำหนด
 เป็นคำที่มีความหมายเช่น "ดีมาก" "ดี" "ค่อนข้างดี" "พอใช้" "อ่อน" ทั้งนี้ระดับความเสี่ยงของคำที่มีความ
 ความหมายเป็น "ค่อนข้างดี" ยังอาจมีการกำหนดตัวเลขกำกับเพื่อแสดงความแตกต่างของระดับ
 ความเสี่ยงที่ชัดเจนมากขึ้นได้ ในการจัดระดับความเสี่ยงสถาบันการเงินต้องพิจารณาว่าจะจัดระดับ
 ความเสี่ยงเฉพาะประเภทผู้กู้ยืมหรือคู่สัญญา หรือเฉพาะประเภทธุรกรรมสินเชื่อ หรือทั้ง 2 ประเภท
 รวมกัน ซึ่งส่วนมากจะจัดระดับความเสี่ยงทั้ง 2 ประเภท ทั้งนี้การกำหนดลักษณะความหมายตาม
 ความเสี่ยงเฉพาะเงินให้สินเชื่อที่มีปัญหาควรจะกำหนดลักษณะให้สอดคล้องกับความหมายใน
 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องสินทรัพย์ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัย
 ว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ ได้แก่ สินทรัพย์จัดชั้นสูญ สูญจะสูญ สูญ ต่ำกว่ามาตรฐาน
 และกล่าวถึงเป็นพิเศษ

การจัดระดับความเสี่ยงภายในเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการติดตามและควบคุม
 ความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่งควรมีระบบที่มีตัวแปรสะท้อนถึงความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างแท้จริง โดย
 ตัวแปรนี้กำหนดมาจากตัวแปรในอดีต และตัวแปรเชิงคุณภาพ เช่น กำไรของภาคอุตสาหกรรม
 แนวโน้มการดำเนินงาน และการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข สินเชื่อที่มีระดับความเสี่ยงสูงขึ้น
 ควรได้รับการติดตามดูแลเพิ่มขึ้น โดยเจ้าหน้าที่สินเชื่ออาจจะไปพบลูกค้าบ่อยขึ้น และมีการจัดลูก
 ค้ารายดังกล่าวให้อยู่ในกลุ่มที่ต้องติดตามดูแลเป็นพิเศษ (Watch - List) โดยผู้บริหารระดับสูง
 สถาบันการเงินหลายแห่งจะมีการ โอนสินเชื่อที่มีปัญหาออกจากส่วนงานอนุมัติสินเชื่อไปยังส่วน
 งานที่ตั้งขึ้นโดยเฉพาะสำหรับบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา

การจัดระดับความเสี่ยงภายในยังก่อประโยชน์ต่อผู้บริหารสายปฏิบัติงานอื่น ๆ ในการ
 ติดตามฐานะความเสี่ยงในปัจจุบันของเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้น เพื่อช่วยในการกำหนดสิ่งที่จะมีการ
 ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ด้านเครดิตของสถาบันการเงิน ตัวอย่างเช่น ถ้าหากว่าเงินให้สินเชื่อมีคุณภาพ
 เสื่อมลงจนถูกจัดชั้นอยู่ในระดับใดระดับหนึ่งหรือต้องจำหน่ายออกไป ผู้บริหารต้องดำเนินการ
 ปรับปรุงแก้ไขทันที หรือถ้าสินเชื่อที่มีปัญหามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอยู่ในความดูแลของกลุ่มเจ้าหน้าที่
 กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือคนใดคนหนึ่ง ผู้บริหารต้องจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมแก่เจ้าหน้าที่ดัง

กล่าว ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงต้องได้รับรายงานแสดงสถานะของเงินให้สินเชื่อตามลักษณะของระดับความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

ประการสุดท้าย การจัดระดับความเสี่ยงด้านเครดิตของผู้กู้ยืมหรือคู่สัญญาควรดำเนินการตั้งแต่เวลาเริ่มต้นให้สินเชื่อ หลังจากนั้นต้องมีการทบทวนการจัดระดับเครดิตเป็นระยะๆ และเปลี่ยนแปลงระดับใหม่ เมื่อสถานะเครดิตของผู้สัญญาดีขึ้นหรือเสื่อมลง สถาบันการเงินหลายแห่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อทำหน้าที่ทบทวนระดับเครดิต แต่อย่างไรก็ดีเนื่องจากความถูกต้องและเชื่อถือได้ของระดับเครดิตเป็นสิ่งสำคัญจึงมีการมอบหมายให้ส่วนงานอิสระจากการให้สินเชื่อทำหน้าที่สอบทานและยืนยันระดับเครดิตเป็นบางครั้งบางคราว

ระบบการจัดอันดับความเสี่ยงของสินเชื่อ (Loan Grading Systems)

เป็นเครื่องมืออีกประเภทหนึ่งที่สถาบันการเงินใช้ในการติดตามคุณภาพของพอร์ตสินเชื่อโดยมีความละเอียดกว่าการจัดระดับความเสี่ยงภายใน ตัวอย่างเช่น สถาบันการเงินมีการกำหนดอันดับความเสี่ยงของสินเชื่อทั้งหมด 12 อันดับ โดยอันดับความเสี่ยงที่ 1-3 จัดอยู่ในระดับความเสี่ยงภายใน "ดี" เป็นต้น การจัดอันดับความเสี่ยงของสินเชื่ออย่างถูกต้องและทันเวลาเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของระบบการทบทวนสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ ในการจัดอันดับความเสี่ยงของสินเชื่อจะมีการรวมถึงการประเมินคุณภาพของสินเชื่อ การบ่งชี้ถึงเงินให้สินเชื่อที่มีปัญหา และการระบุอันดับความเสี่ยง ดังนั้นระบบที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสนับสนุนข้อมูลสำหรับใช้ในการคำนวณเงินสำรองของสินเชื่อเฉพาะอย่าง และใช้ในการกำหนดระดับของสำรองโดยรวม

ระบบการจัดอันดับความเสี่ยงมักจะให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสินเชื่อในการระบุถึงสินเชื่อที่มีปัญหาเนื่องจากจะช่วยชี้ถึงความเสี่ยงด้านเครดิตได้ถูกต้องและทันเวลา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการจัดอันดับเครดิตมีความสำคัญและเป็นลักษณะของความเห็น ดังนั้นความเห็นในการจัดอันดับความเสี่ยงของพนักงานสินเชื่อควรจะมีการทบทวนด้วย การทบทวนการจัดอันดับอาจจะดำเนินการในลักษณะการเปรียบเทียบกับกลุ่ม หรือโดยคณะกรรมการสินเชื่อ หรือโดยผู้ชำนาญการภายในและภายนอกด้านการทบทวนสินเชื่อ ทั้งนี้ การทบทวนการจัดอันดับเครดิตควรจะดำเนินการโดยผู้ที่มีความอิสระจากส่วนงานให้สินเชื่อเพราะว่าผู้ที่มีอิสระเหล่านั้นมีความระมัดระวังมากกว่าในการประเมินคุณภาพสินเชื่อ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ระบบการทบทวนสินเชื่ออย่างน้อยควรพิจารณา รวมถึงรายการดังต่อไปนี้

1. ระบบการจัดอันดับความเสี่ยงอย่างเป็นทางการสามารถพิสูจน์ความถูกต้องกับแนวทางปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทย
2. การบ่งชี้ถึงเงินให้สินเชื่อหรือกลุ่มสินเชื่อร่วมซึ่งมีเหตุผลว่าต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ

3. กระบวนการของการรายงานสินเชื่อที่ถูกบ่งชี้และการดำเนินการแก้ไขที่เสนอผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการ

4. เอกสารหลักฐานที่แสดงความเสียหายจากหนี้สูญที่ผ่านมาขององค์กรประกอบต่างๆ ใน Portfolio ของเงินให้สินเชื่อ

4.5 การบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา

สถาบันการเงินต่างๆ มีวิธีการและการจัดองค์กรสำหรับการบริหารสินเชื่อที่มีปัญหาต่างกันการกำหนดความรับผิดชอบของสินเชื่อแต่ละประเภทว่าเป็นของหน่วยงานให้สินเชื่อหรือหน่วยงานพัฒนาสินทรัพย์ขึ้นอยู่กับขนาดและประเภทของสินเชื่อ หน่วยงานพัฒนาสินทรัพย์มักจะบรรจุพนักงานที่มีความชำนาญด้านสินเชื่อ โดยทั่วไปหน่วยงานเฉพาะกิจจะไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานให้สินเชื่อแต่การจัดองค์กรควรที่จะกำหนดตามความต้องการหรือความจำเป็นของแต่ละสถาบันการเงิน ดังนั้น นโยบายสินเชื่อควรที่จะกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าสถาบันการเงินจะบริหารสินเชื่อที่มีปัญหาอย่างไรและนโยบายสินเชื่อที่มีปัญหาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสินเชื่อรวมขององค์กร

การบริหารสินเชื่อที่มีปัญหาต้องใช้เวลาและต้องการความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ดังนั้น สถาบันการเงินหลายแห่งได้กำหนดนโยบายให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อ โอนสินเชื่อที่มีปัญหาไปยังหน่วยงานเฉพาะกิจโดยอัตโนมัติ ซึ่งจะช่วยให้มั่นใจได้ว่าการจัดการลูกหนี้ที่มีปัญหาเป็นในทางเดียวกัน ในสถาบันการเงินขนาดใหญ่ซึ่งการให้สินเชื่อถูกกำหนดมาจากหน่วยงานมากกว่าหนึ่งหน่วยงาน เมื่อมีการโอนสินเชื่อควรที่จะกำหนดวิธีการที่สอดคล้องกันของสินเชื่อแต่ละประเภทในลูกหนี้รายเดียวกัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่สินเชื่อที่เป็นผู้พิจารณาปล่อยสินเชื่ออาจทำงานร่วมกับหน่วยงานแก้ไขปรับปรุงคุณภาพหนี้ได้ แต่ในฐานะที่ปรึกษาเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยงานนี้ไม่ต้องระวังปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับลูกหนี้ ซึ่งทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเจ้าหน้าที่สินเชื่อเดิมที่มีความสัมพันธ์กับลูกค้ายอยู่แล้ว

5. การควบคุมความเสี่ยง (Risk Controlling)

วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตคือการรักษาระดับความเสี่ยงด้านเครดิตของสถาบันการเงินภายใต้ปัจจัยและตัวแปรต่างๆ ที่คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้กำหนดขึ้น การจัดตั้งและการปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมภายใน การกำหนดวงเงินและการกำหนดวิธีปฏิบัติงานอื่นๆ จะช่วยให้สถาบันการเงินแน่ใจว่าความเสี่ยงด้านเครดิตไม่สูงเกินกว่า

ระดับที่ยอมรับได้และระบบดังกล่าวจะทำให้ผู้บริหารสามารถติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านเครดิตได้

ระบบการกำหนดวงเงินที่เหมาะสมจะทำให้มั่นใจได้ว่าเมื่อมีการให้สินเชื่อในจำนวนที่เกินกว่าวงเงินที่กำหนดผู้บริหารจะรับทราบได้อย่างทันท่วงที และสามารถควบคุมปริมาณความเสี่ยงด้านเครดิตและติดตามความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ซึ่งสามารถเปรียบเทียบกับระดับความเสี่ยงด้านเครดิตที่ยอมรับได้

สิ่งสำคัญของสถาบันการเงินคือ การมีระบบการบริหารข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อให้แน่ใจว่าเมื่อฐานะความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเข้าใกล้กับเพดานที่กำหนด ความเสี่ยงจะได้รับความสนใจจากผู้บริหารระดับสูง การรายงานไม่ควรจะเสนอเป็นกรณีหรือเฉพาะวงเงินส่วนที่เกินกว่าเพดานความเสี่ยงที่กำหนด แต่ควรรวมฐานะคงค้างทั้งหมดในระบบด้วย ระบบข้อมูลของสถาบันการเงินควรจะรวมฐานะเครดิตของผู้กู้ยืมและคู่สัญญาแต่ละราย และรายงานส่วนที่เกินกว่าเพดานหรือวงเงินความเสี่ยงอย่างครอบคลุมและเป็นประจำ

กระบวนการตรวจสอบภายในสำหรับความเสี่ยงด้านเครดิตควรดำเนินการเป็นประจำเพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินธุรกรรมสินเชื่อมีความสอดคล้องกับนโยบายและระเบียบปฏิบัติด้านสินเชื่อ สินเชื่อต่างๆ ได้รับการอนุมัติภายในแนวปฏิบัติที่กำหนดโดยคณะกรรมการสถาบันการเงิน คุณภาพและมูลค่าของสินเชื่อแต่ละรายมีความถูกต้องและรายงานแก่ผู้บริหารระดับสูง นอกจากนี้ การตรวจสอบควรจะระบุถึงพื้นที่ที่มีจุดอ่อนในการบริหารสินเชื่อ นโยบายและระเบียบปฏิบัติรวมทั้งข้อบกพร่องต่างๆ ระเบียบปฏิบัติและวงเงินต่างๆ

การควบคุมความเสี่ยงควรคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้

5.1 การกำหนดเป้าหมายและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการควรจะกำหนดและสื่อสารอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายทางกลยุทธ์และแผนธุรกิจ และใช้เป้าหมายเหล่านั้นในการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ในขั้นแรกผู้บริหารควรมีการกำหนดแนวทางการกระจายการให้สินเชื่อเพื่อป้องกันการกระจุกตัวในส่วใดส่วนหนึ่ง และกำหนดความเสี่ยงในแต่ละระดับขั้นของการให้สินเชื่อ การให้สินเชื่อแก่ภาคอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันรวมทั้งการมีผลิตภัณฑ์สินเชื่อต่างๆ กันก่อให้เกิดความเสี่ยงที่แตกต่างกันด้วย ดังตัวอย่างเช่น เงินให้สินเชื่อแก่ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่มีรายได้ สามารถที่จะให้มีมัดจำแรกเริ่มต่ำกว่าเงินให้สินเชื่อเพื่อซื้อที่ดินเปล่าสำหรับพัฒนา เพราะว่า รายได้จากธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีความแน่นอนในมูลค่าตลาดมาก

กว่าที่ดินว่างเปล่า ดังนั้น สถาบันการเงินควรจะกำหนดนโยบายแยกจากกันแต่ละภาคอุตสาหกรรม และแต่ละชนิดของผลิตภัณฑ์

ในการกำหนดระดับหรือเพดานความเสี่ยง จำเป็นที่กระบวนการบริหารความเสี่ยงควร กำหนดสถานการณ์และแนวปฏิบัติที่ต้องการให้คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงมีการทบทวน สาเหตุที่สินเชื่อบริการมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นและต้องดำเนินการอย่างเหมาะสม

5.2 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

การบริหารความเสี่ยงของ Portfolio ด้านเครดิตให้เกิดประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีระบบ การบริหารข้อมูลที่ดี ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการควรมีการประเมินอย่างสม่ำเสมอถึง ความเพียงพอของระบบการบริหารข้อมูลที่ดีด้านเครดิตของสถาบันการเงินเกี่ยวกับการขยายตัว ของเงินให้สินเชื่อ การซื้อกิจการ และการเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง การดูแลบำรุงรักษาความ เพียงพอของระบบการบริหารข้อมูลที่ดีด้านเครดิตจะทำให้สถาบันการเงินสามารถที่จะแบ่งส่วนที่ ชาติเงินของเงินให้สินเชื่อทั้ง Portfolio และประเมินความเสี่ยงอย่างถูกต้องมากขึ้น

อย่างไรก็ดีแม้ว่าสถาบันการเงินจะใช้ระบบคอมพิวเตอร์หรือไม่ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อ บริหารเงินให้สินเชื่อทั้งหมด ประเภทของข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้ควรมีและทบทวนเป็นประจำ โดยผู้บริหาร

1. ผลการดำเนินงานของส่วนงานให้สินเชื่อเปรียบเทียบกับแผนกลยุทธ์และงบ ประมาณ
2. คำอธิบายเป็นลายลักษณ์อักษรของความแตกต่างที่มีสาระสำคัญระหว่างผลการ ดำเนินงานจริงกับแผนกลยุทธ์และงบประมาณ
3. เงินให้สินเชื่อและภาระผูกพันรวมทั้งสิ้น
4. เงินให้สินเชื่อที่เกินกว่าวงเงินสินเชื่อที่กำหนด
5. สินเชื่อที่ต่อสัญญาใหม่และสินเชื่อรายใหม่ และสินเชื่อที่มีการปรับปรุงโครงสร้าง

หนี้

6. รายละเอียดของสินเชื่อที่ค้างชำระ และ/หรือสินเชื่อที่ไม่มีดอกเบียค้าง
7. สินเชื่อที่ถูกจัดอันดับด้อยลง หรือสินเชื่อที่ต้องการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ
8. ความก้าวหน้าในการแก้ไขสินเชื่อสำคัญที่มีปัญหา
9. สินเชื่อที่ให้แก่ผู้บริหาร พนักงาน และบุคคลที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับสถาบัน

การเงิน

10. สินเชื่อที่ไม่เป็นไปตามนโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบ (เช่น สินเชื่อที่อนุมัติ รายใหม่และผลรวมทั้งสิ้นเปรียบเทียบกับเงินกองทุน)

11. ภาพของธุรกรรมการให้สินเชื่อเฉพาะรวมถึง Automated Financial Statement Spreads ของผู้กู้ยืมที่สำคัญ และการวิเคราะห์ถึงฐานะด้านสินเชื่อตามประเภท ภูมิภาค หลักประกัน และผู้ว่าจ้างรายใหญ่

5.3 การดำเนินงานภายใต้กระบวนการให้สินเชื่อที่ดี

สถาบันการเงินต้องเข้าใจวัตถุประสงค์และมูลเหตุในการขอสินเชื่อ ดังนั้นขบวนการ ก่อนการให้สินเชื่อแก่ลูกค้ารายใหม่ จำเป็นที่สถาบันการเงินต้องสร้างความคุ้นเคยกับผู้กู้ยืมหรือคู่ สัญญาและมั่นใจว่า คู่สัญญาเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในชื่อเสียงและฐานะ ในบางกรณี จำเป็น ต้องกำหนดนโยบายที่เคร่งครัดขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและอาชญากรรม ต่างๆ ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การอ้างอิงจากแหล่งที่รู้จัก การเข้าถึงข้อมูลทะเบียน เครดิต และการมีความคุ้นเคยกับผู้รับผิดชอบในการบริหารบริษัทและสามารถตรวจสอบบุคคล อ้างอิงและฐานะการเงินอย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินจะต้องไม่ให้สินเชื่อเพียงเพราะว่าผู้กู้ยืมหรือ คู่สัญญา มีความคุ้นเคยกับสถาบันการเงิน หรือเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงมาก

ในคำเสนอขอสินเชื่อ (Credit Proposal) ทุกรายควรจะต้องมีการวิเคราะห์อย่างรอบ คอบโดยผู้วิเคราะห์สินเชื่อที่มีความรู้ความชำนาญเหมาะสมกับขนาดและความซับซ้อนของรายการ ธุรกรรม โดยที่กระบวนการประเมินอย่างได้ผลต้องกำหนดข้อมูลที่ต้องมีขั้นต่ำไว้เพื่อใช้เป็นพื้น ฐานในการวิเคราะห์ ดังนั้น ในนโยบายจึงต้องมีการกำหนดความต้องการประเภทของข้อมูลและ เอกสารที่จำเป็นในการอนุมัติสินเชื่อรายใหม่ การต่ออายุสัญญา และ/หรือการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข เวลาและเงื่อนไขจากการอนุมัติสินเชื่อครั้งก่อน ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้รับจะใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการ ประเมินภายในต่าง ๆ หรือการจัดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิต ดังนั้นความถูกต้องและความเพียงพอของการประเมินข้อมูลดังกล่าว จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างเหมาะสม ก่อนที่จะอนุมัติสินเชื่อ

การประเมินดังกล่าวนี้ควรจะมีการสรุปผลอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และนำเสนอต่อ ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ตามระเบียบอย่างเป็นทางการเพื่อการตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อ ทั้งนี้ในการสรุป ผล อย่างน้อยควรจะมีการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

5.3.1 วัตถุประสงค์ของเงินให้สินเชื่อและแผนการชำระหนี้คืน

การให้สินเชื่อควรจะระบุอย่างชัดเจนถึงวัตถุประสงค์การนำเงินให้สินเชื่อที่ได้ ไปใช้ของผู้กู้ยืมตัวอย่างเช่น มีวัตถุประสงค์เพื่อซื้อทรัพย์สิน ชำระคืนเงินกู้เดิม พัฒนา

อสังหาริมทรัพย์ หรือลงทุนในสินค้ำ ทั้งนี้คำอธิบายที่ใช้ไม่ควรจะเป็นเหตุผลที่กว้างเกินไป หรือมีความคลุมเครือ เช่น "เพื่อกิจการ" หรือ "ส่วนตัว" แต่ควรใช้คำที่มีความหมายชัดเจนและเพียงพอที่จะช่วยให้ทราบถึงแหล่งที่มาของการชำระหนี้คั้น ตัวอย่างเช่น การหักจากรายได้การดำเนินงาน การขายสินค้ำ หรือรายได้จากการให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ ในลักษณะดังกล่าว ผู้บริหารสถาบันการเงินและผู้ตรวจสอบสามารถเริ่มประเมินได้ว่า แผนของผู้กู้ยืมสมเหตุสมผล และมีศักยภาพในการสร้างรายได้ให้เพียงพอที่จะจ่ายชำระหนี้คั้นได้จริงหรือไม่

5.3.2 ความซื่อตรงและชื่อเสียงของผู้กู้ยืมหรือคู่สัญญา

กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ผู้กู้ยืมแสดงความเต็มใจที่จะชำระหนี้คั้นหรือไม่ ความเต็มใจนี้ได้แสดงออกทั้งในเวลาที่ยุติธรรมและเวลาที่ไม่ดี โดยแหล่งของข้อมูลเหล่านี้ ได้มาจากข้อมูลในอดีตของผู้กู้ยืมจากสถาบันการเงิน ข้อมูลจากสำนักงานจัดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิต และบริษัทที่ให้บริการประเมินเครดิต

แหล่งข้อมูลที่ดีที่สุดในการพิจารณาความเต็มใจการชำระหนี้คั้นของผู้กู้ยืม คือ ประวัติการชำระหนี้คั้นของผู้กู้ยืมกับสถาบันการเงิน ดังนั้นผู้กู้ยืมที่มีประวัติไม่สามารถชำระหนี้คั้นได้ตามเงื่อนไขในสัญญา ไม่ควรจะได้รับพิจารณาให้ต่อสัญญาเงินให้กู้ยืมต่อไป

5.3.3 สถานะความเสี่ยงในปัจจุบัน (รวมถึงลักษณะและจำนวนรวมของความเสี่ยง) ของผู้กู้ยืมหรือคู่สัญญาและความอ่อนไหว (Sensitivity) ต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและตลาด

การให้สินเชื่อกควรจะสรุปลักษณะธุรกิจและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องจากการดำเนินงานธุรกิจของผู้กู้ยืมตลอดจนสถานะของธุรกิจของผู้กู้ยืมในภาคอุตสาหกรรมโดยรวม นอกจากนี้ผู้วิเคราะห์สินเชื่อกควรประเมินภาพรวมของอุตสาหกรรมที่ผู้กู้ประกอบกิจการด้วย

5.3.4 ประวัติการชำระหนี้คั้น และความสามารถในปัจจุบันในการชำระคั้นซึ่งมาจากแนวโน้มทางการเงินที่ผ่านมาและประมาณการกระแสเงินสด

การวิเคราะห์ควรมีรายการอย่างน้อยเกี่ยวกับสรุปผลการดำเนินงานมากกว่า 3 ปีที่ผ่านมา โดยมุ่งเน้นที่แนวโน้มที่สำคัญของรายการในงบดุล (สินทรัพย์ หนี้สิน) และผลการดำเนินงานตามงบการเงิน เพื่อผู้อ่านสามารถพิจารณาผลการดำเนินงานของกิจการได้อย่างง่ายดาย ซึ่งผลการดำเนินงานในอดีตของกิจการจะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจขยายหรืออนุมัติสินเชื่อ

5.3.5 การวิเคราะห์ล่วงหน้าถึงความสามารถในการชำระหนี้คืนในหลาย ๆ แนวทาง

การวิเคราะห์สินเชื่อกวจะคาดการณ์ ถึงกระแสเงินสดในอนาคตและความสามารถในการจ่ายชำระหนี้คืนตามสมมติฐานของจำนวนหนี้ที่ได้รับและตามเงื่อนไขระยะเวลาของสัญญา ซึ่งการประมาณการดังกล่าวอาจจะไม่เป็นจริงตามนั้นก็ได้อ่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ในลักษณะนี้ยังมีความจำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่า เงื่อนไขการชำระคืนเหมาะสมกับการใช้ไปของเงินทุนในการตรวจสอบการคาดการณ์ล่วงหน้าลักษณะนี้ ผู้ตรวจสอบจะต้องระมัดระวังต่อประมาณการของยอดขายและกำไรที่สูงเกินกว่าความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การคาดการณ์การเพิ่มขึ้นของรายได้ค่าเช่า การครอบครองสินทรัพย์หรือมูลค่าของทรัพย์สิน ทั้งนี้ การประมาณการควรมีพื้นฐานจาก “การเปรียบเทียบกับตลาดได้” (Market Comparable) และสนับสนุนด้วยความสัมพันธ์กับราคาปัจจุบันและแนวโน้มอย่างมีเหตุมีผล

5.3.6 ความรับผิดชอบในหนี้สินของผู้กู้ยืมหรือคู่สัญญาตามกฎหมาย

หลักการพื้นฐานข้อหนึ่งในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ คือต้องมีความแน่ใจว่าผู้กู้ยืมต้องมีความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้สินได้ตามกฎหมาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าสถาบันการเงิน ควรจะได้รับและตรวจสอบเอกสารหลักฐานซึ่งช่วยยืนยันสถานะตามกฎหมายของผู้กู้ยืม อันจะทำให้ผู้กู้สามารถรับผิดชอบหนี้สินได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้สถาบันการเงินจะไม่ให้สินเชื่อแก่ผู้กู้ยืมจนกว่าจะได้รับเอกสารหลักฐานครบถ้วน

5.3.7 ความเชี่ยวชาญในการดำเนินธุรกิจของผู้กู้ยืม สถานะทางธุรกิจผู้กู้ยืมในภาคเศรษฐกิจและสภาพของเศรษฐกิจโดยรวม

โดยหลักการทั่วไปแล้ว สถาบันการเงินไม่ควรให้สินเชื่อแก่ผู้กู้ยืมที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจอย่างเพียงพอ การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจ หรือบุคคลซึ่งไม่มีความเป็นผู้นำอย่างเพียงพอจะก่อให้เกิดความเสี่ยงสูงมากจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญา ในทำนองเดียวกัน ธุรกิจเมื่อเริ่มประกอบกิจการโดยทั่วไปจะมีเงินทุนจำนวนน้อย และมีรายการที่ไม่สามารถรับรองความเป็นจริงได้ รวมทั้งแนวโน้มในการทำกำไรก็ไม่สามารถประมาณการได้ ดังนั้น ระยะเวลาชำระคืนและเงื่อนไขของเงินให้สินเชื่อจึงมักเป็นแบบเข้มงวด

5.3.8 เงื่อนไขและระยะเวลาการชำระคืนของสินเชื่อ รวมทั้งข้อตกลงหรือหลักประกันเพื่อจำกัดการเปลี่ยนแปลงของฐานะความเสี่ยงในอนาคตของผู้กู้ยืม

การให้สินเชื่อในตลาดการเงินระหว่างต้องดำเนินการตามหลักปฏิบัติสากลที่ดีด้วยการมี “ข้อตกลงตามสัญญาสินเชื่อ” (Loan Covenants) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าผู้กู้ยืมต้องยอมรับที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขการชำระคืนที่กำหนดไว้ตามสัญญา ทั้งนี้ “ข้อตกลงตามสัญญาสินเชื่อ” มักจะกำหนดในรูปแบบของการดำรงอัตราส่วนทางการเงินขั้นต่ำ การรายงานข้อมูลขั้นต่ำต่าง ๆ การกันเงินสำรอง การห้ามกระทำการต่าง ๆ มิได้รับการยินยอมล่วงหน้าจากสถาบันการเงิน และการมีบรรษัทภิบาลที่ดี โดยหนึ่งในข้อตกลงที่ใช้กันบ่อย ๆ ทางการเงินคือ ข้อกำหนดล่วงหน้าเกี่ยวกับฐานะทางการเงินที่ต่อเนื่องของผู้กู้ยืม (เรียกว่า “MAC” หรือ Material adverse Change Clause)

5.3.9 ความเพียงพอและความสามารถบังคับสิทธิของหลักประกัน หรือการค้ำประกัน ภายใต้อาณัติกรรมต่าง ๆ

ในการให้สินเชื่อที่มีหลักประกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามมาตรฐานสากล สถาบันการเงินจะต้องแน่ใจว่าจะสามารถบังคับตามสิทธิในหลักประกัน หรือการค้ำประกันของผู้กู้ยืมได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ ฝ่ายบริหารต้องตระหนักว่าจะดำเนินการบังคับตามกฎหมายได้อย่างไร ในการประเมินถึงการรับทราบกรณีดังกล่าวโดยฝ่ายบริหาร ผู้ตรวจสอบต้องระลึกถึงว่าในการพิจารณาตีความบางกรณีการบังคับสิทธิตามกฎหมายไม่สามารถกระทำได้ในความเป็นจริง

5.3.10 ข้อพิจารณาในการกำหนดราคา (หรืออัตราดอกเบี้ย)

การให้สินเชื่อเป็นการยอมรับความเสี่ยงและการทำกำไรในขณะเดียวกัน ดังนั้น สถาบันการเงินควรจะประเมินถึงความสัมพันธ์ของความเสี่ยง และผลตอบแทนของสินเชื่อทุกประเภท รวมถึงความสามารถในการทำกำไรโดยรวม โดยที่สินเชื่อจะต้องมีการกำหนดราคา (อัตราดอกเบี้ย) เพื่อให้ครอบคลุมต้นทุนและชดเชยความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ดังนั้น สถาบันการเงินจำเป็นต้องประเมินความเสี่ยงและผลตอบแทนที่คาดในการกำหนดราคาหรือกำหนดสิ่งที่มีใช้ราคา (เช่น หลักประกัน ข้อตกลงที่เข้มงวด เป็นต้น) และในการประเมินความเสี่ยง สถาบันการเงินควรจะประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ในทางลบหรือที่เลวร้ายและผลกระทบที่เสียหายต่อผู้กู้ยืม หรือคู่สัญญา ทั้งนี้ ปัญหาส่วนใหญ่ของสถาบันของเงินคือการไม่สามารถกำหนดราคาของสินเชื่อและความสัมพันธ์โดยรวมได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้ไม่ได้รับการชดเชยอย่างเพียงพอตามความเสี่ยงที่ได้รับ

การกันสำรองขั้นต่ำ

เพื่อวัตถุประสงค์ในการรายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ความเพียงพอของเงินสำรองสำหรับหนี้สูญต้องไม่น้อยกว่ายอดรวมของหนี้สูญที่คาดไว้จากรายการดังต่อไปนี้ ตามข้อมูลและสภาพแวดล้อม ณ วันประเมิน (หลังหักหนี้จัดชั้นสูญ และการตัดบัญชีหนี้สูญ)

1. สำหรับสินเชื่อจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน จัดชั้นสงสัย หรือจัดชั้นสงสัยจะสูญต้องวิเคราะห์และจัดเตรียมหนี้สูญที่คาดไว้แต่ละราย
2. สำหรับสินเชื่อที่ไม่ค่อยคุณภาพ ประมาณว่าเกิดหนี้สูญที่คาดไว้ในอีก 12 เดือน (ทั้งนี้ สัดส่วนสินเชื่อที่คาดว่าจะไม่เป็นหนี้สูญ จะขึ้นอยู่กับสถิติอัตราการตัดหนี้สูญสุทธิถ่วงเฉลี่ยของสถาบันการเงินในรอบ 2 หรือ 3 ปี ของสินเชื่อชนิดเดียวกัน ปรับด้วยสถานะและแนวโน้มในปัจจุบัน)
3. หนี้สูญที่คาดไว้จากความเสี่ยงในการโอนเงินชำระหนี้สินเชื่อจากต่างประเทศในจำนวนที่เหมาะสม

5.5 ข้อสังเกตอื่น ๆ ในการควบคุมความเสี่ยง

5.5.1 ข้อควรระวังเกี่ยวกับหลักประกันและการค้ำประกัน

สถาบันการเงินได้รับประโยชน์จากหลักประกันและการค้ำประกันในการช่วยลดความเสี่ยงที่มีของสินเชื่อ แต่ควรจะใช้โดยขึ้นอยู่กับความสามารถในการชำระหนี้สินของผู้กู้ยืม โดยที่หลักประกันไม่สามารถทดแทนการประเมินอย่างครอบคลุมถึงความเข้าใจในฐานะของผู้กู้ยืม หรือคู่สัญญา และไม่สามารถชดเชยกับข้อมูลส่วนอื่นที่ขาดหายไปได้ และพึงระลึกไว้ว่าการบังคับสิทธิในสินเชื่อตามกฎหมาย (เช่น การยึดหลักประกัน การบังคับขายหลักประกัน) โดยทั่วไปจะลดทอน กำไรที่ได้รับจากสินเชื่อดังกล่าว นอกจากนี้ สถาบันการเงินยังต้องเต็มใจที่จะยอมรับมูลค่าของหลักประกันซึ่งอาจเสื่อมค่าลงโดยปัจจัยเดียวกับที่ทำให้สินเชื่อลดค่าลงด้วย

สถาบันการเงินจะต้องกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมถึงหลักประกันประเภทต่างๆ ที่สามารถยอมรับได้ ระเบียบปฏิบัติในการประเมินมูลค่าหลักประกัน และกระบวนการเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถบังคับหลักประกันตามสิทธิได้และสามารถขายได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้ำประกัน สถาบันการเงินควรประเมินถึงระดับความครอบคลุมเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพสินเชื่อและความสามารถตามกฎหมายของผู้ค้ำประกัน สถาบันการเงินควรพิจารณาประกอบเฉพาะการค้ำประกันที่ชัดเจนในการตัดสินใจให้สินเชื่อ และไม่พิจารณาถึงลักษณะที่ไม่ชัดเจน เช่น การคาดการณ์ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล เป็นต้น

5.5.2 การประเมินราคา

การประเมินราคาเป็นการกำหนดมูลค่าตลาดของอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งนักประเมินราคาเมื่ออาชีพจะใช้วิธีการประเมิน 3 วิธี ดังนี้ วิธีราคาทุน วิธีเปรียบเทียบราคาขายหรือข้อมูลด้านตลาด และวิธีรายได้

วิธีราคาทุน: วิธีนี้ผู้ประเมินราคาจะประเมินต้นทุนทดแทนของอาคารและค่าปรับปรุงหักด้วยประมาณการค่าเสื่อมราคา บวกด้วยมูลค่าของที่ดิน ซึ่งวิธีนี้จะมีประโยชน์มากในการพิจารณาการเบิกเงินงวดของสินเชื่อเพื่อการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม เมื่ออสังหาริมทรัพย์มีอายุมากขึ้น การประเมินราคาทั้งต้นทุนทดแทนและค่าเสื่อมราคาจะทำได้ยากขึ้น ยกเว้นเพื่อเหตุผลอื่น โดยปกติวิธีนี้จะไม่เหมาะสมสำหรับตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่มีปัญหา เพราะว่าต้นทุนในการก่อสร้างอาคารใหม่จะมีราคาเกินกว่ามูลค่าตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่มีอยู่เดิม

วิธีเปรียบเทียบราคาขายหรือข้อมูลด้านตลาด : วิธีนี้เป็นการตรวจสอบราคาอสังหาริมทรัพย์ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในบริเวณใกล้เคียงกันที่มีการซื้อขายในขณะนี้ การประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องการจะขึ้นอยู่กับราคาขายของอสังหาริมทรัพย์ที่นำมาเปรียบเทียบ ลักษณะที่สำคัญคือ อยู่ในบริเวณที่คล้ายคลึงกัน เงื่อนไขในการให้สินเชื่อ สภาพอสังหาริมทรัพย์และการทำงานเวลา และต้นทุนในการดำเนินการ

วิธีรายได้ : มูลค่าทางเศรษฐกิจของอสังหาริมทรัพย์ในการสร้างรายได้เป็นส่วนลดของรายได้จากการดำเนินงานในอนาคต รวมถึงมูลค่าโอนขายสินทรัพย์ ถ้าตลาดมีการแข่งขัน สมบูรณ์ราคาขายอสังหาริมทรัพย์จะเท่ากับมูลค่าทางเศรษฐกิจนี้ สำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่แตกต่างกันหรือในภาวะตลาดตกต่ำราคาจะขึ้นตามวิธีเปรียบเทียบราคาขายอาจไม่สามารถหาได้หรือแตกต่างกันมาก ในกรณีนี้ วิธีรายได้จะเป็นวิธีที่เหมาะสมในการประเมินมูลค่าอสังหาริมทรัพย์

นโยบายการประเมินราคา

คณะกรรมการของสถาบันการเงินเป็นผู้รับผิดชอบในการทบทวนและปรับปรุงนโยบายและวิธีปฏิบัติในการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพ โดย

1. กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการตีราคาและติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการประเมินราคา (เช่น เปรียบเทียบราคาประเมินกับราคาซื้อขายจริงของอสังหาริมทรัพย์ประเภทเดียวกัน ว่าการประเมินราคาของผู้ประเมินถูกต้อง)
2. จัดให้มีผู้ประเมินราคาอิสระในการประเมินราคา (เช่น ผู้ประเมินราคาต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์หรือรายการประเมิน)
3. กำหนดขั้นตอนในการประเมินราคา

4. กำหนดให้มีการรายงานการประเมินราคาให้เป็นปัจจุบันเพื่อช่วยในการตัดสินใจ
อำนวยการสินเชื่อ(เช่น การประเมินราคาควรได้รับก่อนมีการจ่ายเงินให้กู้)
5. กำหนดขั้นตอนเพื่อให้มีการประเมินราคาให้เป็นปัจจุบันเมื่อปรากฏว่าสภาพของ
อสังหาริมทรัพย์มีปัญหา
6. กำหนดการควบคุมภายในเพื่อช่วยให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานของนโยบาย

นอกจากนี้ โปรแกรมนโยบายการประเมินของสถาบันการเงินควรกำหนดขั้นตอนเพื่อ
เลือก กำหนดราคา และติดตามการประเมินราคาของเจ้าหน้าที่ในการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์
โดยมีขั้นตอนเพื่อให้มั่นใจได้ว่า

1. ขบวนการคัดเลือกของสถาบันการเงินต้องเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง
2. เจ้าหน้าที่ควรมีการศึกษา ความชำนาญและความสามารถตามที่ต้องการ
3. เจ้าหน้าที่สามารถแสดงความเห็นและประเมินอย่าง ไม่ลำเอียง
4. เจ้าหน้าที่ต้องเป็นอิสระและไม่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับทางการเงินทั้งทางตรงและ
ทางอ้อมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือรายการประเมิน

เนื่องจากกระบวนการประเมินราคาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการบริหาร
สินเชื่อ จึงควรเป็นอิสระจากกระบวนการอนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงิน และเจ้าหน้าที่ผู้ประเมิน
ราคาควรเป็นอิสระจากหน้าที่การอนุมัติและการเรียกเก็บเงินของสถาบันการเงินและไม่มีผล
ประโยชน์เกี่ยวข้องกับทางการเงินกับอสังหาริมทรัพย์ที่ทำการประเมินนั้น ฉะนั้นสถาบันการเงินต้อง
แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ามีการปกป้องกันต่างหากสำหรับกระบวนการตีราคาหลักประกันจาก
การแทรกแซงของกระบวนการอนุมัติสินเชื่อ

5.5.3 วงเงินรวมของสินเชื่อแก่ผู้กู้ยืมและสายผลิตภัณฑ์

องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการพิจารณาเมื่อประเมินการตัดสินใจด้าน
สินเชื่อคือ วงเงินสินเชื่อในปัจจุบันและอนาคตของผู้กู้ยืมหรือคู่สัญญาแต่ละราย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การวิเคราะห์สินเชื่อควรระบุถึงวงเงินรวมของคู่สัญญา รวมทั้งวงเงินที่ขอมมา โดยควรจะสอดคล้องกับวงเงินที่กำหนดให้ การกำหนดวงเงินส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับระดับของอันดับความเสี่ยงภายใน
ของผู้กู้ยืมหรือคู่สัญญา หากคู่สัญญาได้รับอันดับความเสี่ยงที่ต่ำกว่าจะได้รับวงเงินที่สูงกว่าเช่นกัน
ทั้งนี้ วงเงินควรจะเป็นแต่ละภาคอุตสาหกรรม หรือภาคเศรษฐกิจหรือภาคทางภูมิศาสตร์
และประเภทของผลิตภัณฑ์

วงเงินเหล่านี้จะช่วยให้แน่ใจได้ว่า ธุรกรรมการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินได้รับการกระจายอย่างเพียงพอเหมาะสม ดังที่เคยกล่าวไว้ ในบางสถาบันการเงิน ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Exposure) ส่วนใหญ่มาจากธุรกรรมและเครื่องมือทางการเงินในด้านการค้าเงินและรายการนอกงบดุล ดังนั้น ระบบของการติดตามดูแลควรพิจารณาวงเงินสินเชื่อรวมทั้งหมดที่ให้แก่ผู้กู้รายหนึ่ง หรือ กลุ่มผู้กู้ยืมที่มีความเกี่ยวข้องกันโดยไม่คำนึงถึงประเภทธุรกรรม (Product Line) การกำหนดวงเงินในธุรกรรมดังกล่าวจะช่วยให้การบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตหรือความเสี่ยงของคู่ค้า (Counterparty Risk) ของสถาบันการเงินยิ่งมีประสิทธิภาพและเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นการกำหนดวงเงินควรจะมีสัมพันธภาพแต่ไม่ใช่ถูกกำหนดขึ้นจากความต้องการของผู้กู้ยืมโดยตรง

สถาบันการเงินควรพิจารณาถึงผลกระทบที่ได้รับจากการทดสอบความเสียหายสูงสุด (Stress Testing) ในกระบวนการอนุมัติสินเชื่อและการกำหนดวงเงิน ซึ่งการทดสอบความเสียหายสูงสุดดังกล่าวควรจะได้พิจารณา รวมถึงวัฏจักรเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ย การเคลื่อนไหวของตลาด และสถานะด้านสภาพคล่อง

นอกจากนี้ การวิเคราะห์สินเชื่อควรจะได้ตระหนักและสะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวกับฐานะความเสียหายจากการจำหน่ายสินทรัพย์เป็นเงินสดในกรณีที่คู่สัญญาผิดสัญญากรณีที่สถาบันการเงินมีการทำธุรกรรมหลากหลายกับคู่ค้าหนึ่ง ทำให้ความเสี่ยงหรือวงเงินสินเชื่อที่ให้แก่คู่ค้านั้นอาจจะมีอายุเวลาครบกำหนดของสัญญาที่คำนวณตลอดหลายช่วงเวลา และการกำหนดวงเงินควรพิจารณาจากวงเงินที่ไม่มีหลักประกันในกรณีเมื่อมีการจำหน่ายสินทรัพย์เป็นเงินสด

5.5.4 กระบวนการอนุมัติสินเชื่อ

เพื่อรักษาให้มีเงินให้สินเชื่อที่ดีและมีคุณภาพ สถาบันการเงินต้องจัดให้มีระบบการประเมินและอนุมัติสินเชื่ออย่างเป็นทางการ โดยการอนุมัติสินเชื่อควรจะเป็นการให้สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรและอนุมัติโดยผู้บริหารในแต่ละระดับที่เหมาะสม ทั้งนี้อำนาจอนุมัติควรจะเป็นลำดับขั้น เพื่อว่าสินเชื่อที่มีจำนวนเงินและความเสี่ยงสูงจะได้รับบททบทวนโดยพนักงานในหลาย ๆ ระดับ หรือถ้าเป็นไปได้อาจรวมถึงสมาชิกของผู้สมาชิกระดับสูงและคณะกรรมการ สถาบันการเงิน เงินให้สินเชื่อที่ได้รับการยกเว้นตามนโยบายสินเชื่อที่ผิดไปจากนโยบายอย่างมากควรจะมีมติโดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงที่เป็นอิสระจากหน่วยงานให้สินเชื่อ เพื่อให้แน่ใจว่าฐานะการเงินของสถาบันการเงินไม่อยู่ในภาวะความเสี่ยงสูง เช่นเดียวกัน

การอนุมัติสินเชื่อควรจะมีเอกสารหลักฐานที่ตรวจสอบได้อย่างชัดเจนถึงความเกี่ยวข้องและการระบุถึงบุคคลและ/หรือคณะกรรมการที่เสนอและตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อ โดยทั่วไป การอนุมัติจะกำหนดเป็นรายชื่อบุคคลในคำเสนอแนะวิเคราะห์สินเชื่อ

5.5.5 การอนุมัติสินเชื่อทุกประเภทควรจะเป็นแบบ “เครือข่ายทางธุรกิจ”

โดยที่การให้สินเชื่อที่เป็นไปในทางที่ผิดมักเกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อแก่บริษัทหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์และมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นลักษณะของเครือข่ายทางธุรกิจ" ดังนั้น การควบคุมอย่างง่ายที่เหมาะสมที่สุดสามารถกระทำได้โดยการกำหนดระยะเวลาชำระคืนและเงื่อนไขสินเชื่อที่ไม่เอื้อประโยชน์มากเกินไปเกินกว่ากรณีให้กับผู้กู้ยืมโดยทั่วไป ภายใต้สภาพที่เหมือนกัน และโดยการกำหนดวงเงินที่เคร่งครัด รวมถึงการเปิดเผยเงื่อนไขสินเชื่อที่ให้แก่ผู้มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง ทั้งนี้หลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขการให้สินเชื่อไม่ควรจะมีการปรับเปลี่ยนเพียงเพื่อสนับสนุนสินเชื่อแก่บุคคลหรือบริษัทที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง

3. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต (Assessment Scopes of Credit Risk)

1. วัตถุประสงค์การตรวจสอบ (Examination Objective)

1. เพื่อระบุระดับและทิศทางของความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ ตราสารอนุพันธ์ และรายการนอกงบดุล รวมทั้งความเสี่ยงด้านเครดิตโดยรวม
2. เพื่อพิจารณาคุณภาพการบริหารความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ ตราสารอนุพันธ์ และรายการนอกงบดุล และระบุจุดบกพร่องที่ต้องการปรับปรุง
3. เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและบทบาทของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง
4. เพื่อพิจารณาว่านโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติการ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารมีความเพียงพอ
5. เพื่อประเมินการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ รวมทั้งนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานในการให้กู้ยืม และการบริหารเงิน
6. เพื่อพิจารณาแก้ไข เมื่อมีนโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือการควบคุมภายในเกิดปัญหา มีจุดบกพร่อง หรือเมื่อมีการฝ่าฝืนกฎระเบียบ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย และกฎหมายต่าง ๆ

2. ขอบเขตการตรวจสอบ

ส่วนที่ 1 การประเมินระดับความเสี่ยง (Assess Level of Risk)

การบริหารเงินให้สินเชื่อ (Loan Portfolio Management)

1. นโยบาย

1. ประเมินว่านโยบายด้านสินเชื่อได้ให้แนวทางในการควบคุมปริมาณความเสี่ยงอย่างเพียงพอหรือไม่ โดยพิจารณาดังนี้

1.1 กระบวนการอนุมัติสินเชื่อ ต้องพิจารณา อำนาจการอนุมัติ โครงสร้างคณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อ การวิเคราะห์สินเชื่อ การกำหนดการยกเว้นต่าง ๆ อำนาจในการยกเว้นและการรายงานรายการยกเว้น

1.2 กระบวนการพิจารณาสินเชื่อ ต้องพิจารณา มาตรฐานการให้สินเชื่อ โครงสร้างสินเชื่อ ระยะเวลาการปล่อยสินเชื่อ หลักประกัน การกำหนดอัตราดอกเบี้ย ข้อมูลทางการเงิน มาตรฐานในการจัดเก็บเอกสาร เอกสารที่ใช้ในการประเมินราคา และการค้ำประกันถึงปัจจัยภายนอกต่าง ๆ

1.3 การประเมินและติดตามคุณภาพสินเชื่อ ต้องพิจารณา คำนิยามการจัดอันดับความเสี่ยงของลูกค้าสินเชื่อ ความน่าเชื่อถือของอันดับความเสี่ยง ความรับผิดชอบในการจัดอันดับความเสี่ยง หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ความเสี่ยง ความรับผิดชอบในการเรียกเก็บและตัดหนี้สูญ การรายงานการยกเว้นและการรายงานฐานะผู้ค้ำประกัน

1.4 เพดานของเงินให้สินเชื่อและเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ ประเพณีปฏิบัติในการให้สินเชื่อ การกระจายสินเชื่อ ประเภทของสินเชื่อที่ต้องการ การกระจุกตัวของสินเชื่อ และเพดานของเงินสินเชื่อในแต่ละอุตสาหกรรม และหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อร่วม

1.5 การปฏิบัติตามกฎหมาย พิจารณาจาก การทำธุรกรรมของผู้ที่รู้ข้อมูลภายใน (Insider) ความขัดแย้งในผลประโยชน์ การบันทึกบัญชี ข้อจำกัดตามกฎหมายในการปล่อยสินเชื่อและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

2. พิจารณาการเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงทางด้านเครดิตอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงนโยบาย โดยพิจารณาถึง

2.1 สินเชื่อที่ได้รับการอนุมัติ และ โครงสร้างของเงินให้สินเชื่อ

2.2 การกำหนดประเภทลูกค้าที่สถาบันการเงินต้องการ

2.3 การกำหนดประเภทหลักประกันที่ต้องการ และสัดส่วนของหลักประกันต่อสินเชื่อที่สถาบันการเงินต้องการ

2.4 เกณฑ์การจำกัดปริมาณความเสี่ยง รวมทั้งคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น หากความเสี่ยงถึงระดับที่กำหนด

2.5 เกณฑ์การกำหนดอัตราดอกเบี้ย โดยพิจารณาว่านโยบายของสถาบันการเงินสอดคล้องกับแนวคิดการพิจารณาอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยง (Risk Based Price Concept) หรือไม่

3. ทบทวนนโยบายการตัดหนี้สูญ โดยพิจารณาจาก

3.1 ความสอดคล้องกับกฎระเบียบ และนิยามของนโยบายการบัญชี

3.2 ความสอดคล้องกับนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องข้อยกเว้นต่าง ๆ

3.3 หน้าที่รับผิดชอบในการตัดหนี้สูญ

3.4 การตัดหนี้สูญทันต่อเวลา

3.5 การทบทวนนโยบายการตัดหนี้สูญ โดยผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการ

กรรมการ

4. วิเคราะห์องค์ประกอบของข้อยกเว้นจากนโยบายสินเชื่อ และพิจารณาผลกระทบต่อระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

กระบวนการพิจารณาสินเชื่อ (Underwriting)

1. ทบทวนหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อในปัจจุบัน ประเมินการเปลี่ยนแปลงจากการตรวจสอบครั้งก่อน และผลกระทบต่อระดับความเสี่ยง โดยพิจารณา

1.1 หลักการแบ่งขนาดของลูกค้า การจัดอันดับจากสถาบันภายนอก การจัดอันดับลูกค้า (Credit Scoring) ประวัติการชำระหนี้

1.2 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้ เช่น อัตราส่วนการผ่อนชำระต่อรายได้ (Debt Service Coverage) วิธีการคำนวณกระแสเงินสด อัตราส่วนหนี้สินต่อรายได้ (Debt to Income Ratio)

1.3 แนวทางในการวัดคุณภาพลูกค้า เช่น อัตราส่วนหนี้สินต่อเงินกองทุน สภาพคล่อง และสัญญาต่าง ๆ

1.4 แนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับระยะเวลาในการให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน

1.5 สัดส่วนมูลค่าหลักประกันต่อสินเชื่อ และการประเมินราคาหลักประกัน

1.6 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับผู้ค้ำประกันของสถาบันการเงิน

1.7 การรายงาน

2. ประเมินการวิเคราะห์คำขอสินเชื่อของสถาบันการเงินโดยพิจารณา วัตถุประสงค์ โครงสร้างสินเชื่อ ความสามารถในการชำระคืน รวมทั้งเป้าหมาย และวงเงินการให้สินเชื่อ เป็นต้น
3. วิเคราะห์ระดับ องค์กรประกอบ และแนวโน้มของการยกเว้นในการพิจารณาสินเชื่อ และผลกระทบต่อระดับความเสี่ยง

องค์ประกอบของพอร์ตสินเชื่อและปัจจัยเชิงกลยุทธ์ (Portfolio Composition and Strategic Factors)

1. วิเคราะห์องค์ประกอบและการเปลี่ยนแปลงพอร์ตสินเชื่อรวมถึงรายการนอกงบดุล จากการตรวจสอบครั้งก่อน โดยพิจารณาจาก
  - 1.1 อัตราการเติบโต หรือการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของเงินสินเชื่อในแต่ละประเภทธุรกิจ
  - 1.2 การเปลี่ยนแปลงของเงินให้สินเชื่อ โดยรวมและในแต่ละประเภทธุรกิจ รวมทั้ง
    - 1.2.1 ประเมินระดับความเสี่ยงและสินเชื่อที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูง
    - 1.2.2 การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของสินเชื่อที่มีปัญหา ได้แก่ สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ สินเชื่อจัดชั้น สินเชื่อค้างชำระ สินเชื่อคงคืดคอกเบี้ย การตัดหนี้สูญ การกระจาย และจัดอันดับความเสี่ยง
  - 1.3 พิจารณาปริมาณและแนวโน้มการกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อ ประกอบด้วยเงินให้สินเชื่อแก่ลูกค้าแต่ละราย ตามอุตสาหกรรม ตามสภาพภูมิศาสตร์ และตามผลิตภัณฑ์
  - 1.4 ปริมาณและแนวโน้มของการยกเว้นในเรื่องนโยบายการพิจารณาสินเชื่อและการเก็บเอกสารหลักฐาน ความรู้ความชำนาญของฝ่ายจัดการ และปัจจัยทางเศรษฐกิจต่าง ๆ
2. สอบทานรายงานภาวะผูกพันที่เป็นสินเชื่อที่อนุมัติแล้วแต่ยังไม่ได้เบิกใช้เพื่อประเมินผลกระทบต่อความเสี่ยงของเงินให้สินเชื่อที่อาจเกิดขึ้น
3. วิเคราะห์อัตราการเติบโตของเงินให้สินเชื่อในผลิตภัณฑ์นั้น ๆ และผลกระทบที่มีจากความเสี่ยงด้านเครดิต
4. ทบทวนและวิเคราะห์การจัดการและการประเมินความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ พิจารณาการเปลี่ยนแปลงวิธีการวัดระดับความเสี่ยง และสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น
5. ทบทวนแผนกลยุทธ์สำหรับเงินให้สินเชื่อ ประเมินว่าการนำแผนงานดังกล่าวมาใช้อาจกระทบระดับความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างไร โดยคำนึงถึง
  - 5.1 เป้าหมายการเติบโต และแหล่งที่คาดว่าจะก่อให้เกิดสินเชื่อใหม่
  - 5.2 การเติบโตของภาคธุรกิจอื่น ๆ ที่สถาบันการเงินยังไม่ได้ให้สินเชื่อ

- 5.3 ผลิตภัณฑ์และสายงานธุรกิจใหม่
- 5.4 การเน้นที่ผลิตภัณฑ์ ลูกค้า หรืออุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงสูง
- 5.5 การกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อ
- 5.6 เพดานความเสี่ยง (Risk Limit)
- 5.7 ประมาณการผลขาดทุน
6. เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายการปล่อยสินเชื่อ และตระหนักถึงความเสี่ยงที่สถาบันการเงินมีอยู่
7. ประเมินผลกระทบต่อความเสี่ยงของแผนการแปลงสินทรัพย์ให้เป็นหลักทรัพย์ (Securitizations) รวมทั้งการซื้อหรือขายเงินให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน

คุณภาพของพอร์ตสินเชื่อและสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (Asset Quality and Allowance for Loan and Less Losses)

1. วิเคราะห์คุณภาพของพอร์ตสินเชื่อ
  - 1.1 วิเคราะห์ปริมาณและโครงสร้างของสินทรัพย์จัดชั้นตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย และสินทรัพย์ที่จัดอันดับตามเกณฑ์ของสถาบันการเงินเอง
  - 1.2 วิเคราะห์อัตราส่วนต่างๆ ที่แสดงถึงคุณภาพของสินทรัพย์ เช่น อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ สินทรัพย์จัดชั้นต่อสินทรัพย์รวม เป็นต้น
  - 1.3 พิจารณาการเปลี่ยนแปลงการจัดชั้นสินทรัพย์ ซึ่งแสดงถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสินทรัพย์
  - 1.4 พิจารณาปริมาณเงินให้สินเชื่อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันการเงินทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เช่น การให้สินเชื่อในภาคธุรกิจที่มีแนวโน้มไม่ดี เป็นต้น
  - 1.5 พิจารณาปริมาณสินเชื่อที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ รวมถึงประเมินแนวโน้มที่สินเชื่อดังกล่าวจะกลับเป็นสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้
2. พิจารณาปริมาณสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่มี เพื่อรองรับการจัดชั้นทั้งในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
3. พิจารณามูลค่าและสภาพคล่องของหลักประกัน รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงมูลค่าอันเนื่องมาจากปัจจัยทางตลาดในอนาคต

5. การควบคุมภายใน (Internal Control)

1. ทบทวนรายงานการสอบทานสินเชื่อและรายงานการตรวจสอบสินเชื่อที่เกี่ยวข้อง หากมีแนวโน้มในทางไม่ดี ทั้งในด้านการวัดระดับความเสี่ยงและจุดอ่อนของการควบคุม ให้เขียนข้อสังเกตว่าจะก่อให้เกิดความเสี่ยงเพิ่มขึ้นอย่างไร
2. วิเคราะห์ระดับปริมาณ องค์ประกอบและแนวโน้มของรายงานการยกเว้น และพิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้จากการยกเว้นดังกล่าว
3. ประเมินว่าสถาบันการเงินปฏิบัติตามภายใต้กฎหมาย หลักเกณฑ์ และระเบียบปฏิบัติ ด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินหรือไม่ รวมทั้งประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตที่เกี่ยวข้อง

6. ปัจจัยภายนอก (External Factors)

1. ทบทวนแนวโน้มของภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ภูมิภาค (ปัจจัยทางจุลภาคและมหภาค) และประเมินผลกระทบของระดับความเสี่ยงของเงินให้สินเชื่อ
2. ประเมินผลการทดสอบ Stress Testing ของพอร์ตสินเชื่อ หรือประเภทธุรกิจ รวมทั้ง ทบทวนการทดสอบการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย มูลค่าหลักประกัน หรือการลดลงของกลไก ราคา (อัตราดอกเบี้ย) เนื่องจากภาวะการแข่งขัน / หรือหลักเกณฑ์ของทางการ
3. ประเมินความเสี่ยงของสถาบันการเงินจากข้อกฎหมายที่อยู่ระหว่างการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ ประกาศของทางการ และการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเงินให้สินเชื่ออย่างมีนัยสำคัญ
4. พิจารณาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของผลของ Model ที่สถาบันการเงินใช้ ประเมินและบริหารความเสี่ยง

ส่วนที่ 2 การประเมินการจัดการความเสี่ยง (Assess Quality of Risk Management)

การบริหารเงินให้สินเชื่อ (Loan Portfolio Management)

การดูแลของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง (Board and Senior Management Oversight)

1. ประเมินความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถาบันการเงินในการอนุมัติ และทบทวนกลยุทธ์และนโยบายความเสี่ยงด้านเครดิตเป็นประจำ โดยกลยุทธ์จะต้องสะท้อนความเสี่ยงที่สถาบันการเงินยอมรับได้ และระดับความสามารถในการทำกำไรที่สถาบันการเงินคาดว่าจะได้รับ ในระดับต่างๆ ของความเสี่ยงด้านเครดิต โดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1.1 บทบาทของคณะกรรมการของสถาบันการเงินในการดูแลหน้าที่การบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของสถาบันการเงิน

1.2 คณะกรรมการของสถาบันการเงินควรพัฒนากลยุทธ์ หรือแผนเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านเครดิตที่กำหนดวิธีการอนุมัติสินเชื่อ นโยบายและกระบวนการที่จำเป็นสำหรับการนำไปใช้โดยควรทบทวนแผนกลยุทธ์สำหรับพอร์ตสินเชื่อซึ่งมีปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

1.2.1 สัดส่วนเงินให้สินเชื่อในงบดุล

1.2.2 เป้าหมายด้านคุณภาพเงินให้สินเชื่อ

1.2.3 เป้าหมายการกระจายประเภทของเงินให้สินเชื่อ

(Portfolio Diversification Goals)

1.2.4 การผสมผสานประเภทเงินให้สินเชื่อ

1.2.5 เป้าหมายการเจริญเติบโตที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ ลูกค้า และอุตสาหกรรม

1.2.6 เงินให้สินเชื่อที่มีลักษณะพิเศษ

1.2.7 กำหนดเป้าหมายด้านตลาดและอุตสาหกรรม

1.2.8 เป้าหมายในการเจริญเติบโตและส่วนแบ่งตลาด

1.2.9 ปัจจัยภายนอก

1.3 การทบทวนผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินเป็นระยะ ๆ และการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ตามความเหมาะสม

1.4 ความเหมาะสมของกรรมการ โดยเฉพาะกรรมการจากภายนอก โดยต้องแน่ใจว่าไม่มีความขัดแย้งในด้านผลประโยชน์ (Conflicts of Interest)

1.5 นโยบายการพิจารณาผลตอบแทนแก่พนักงานของสถาบันการเงินที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ควรสอดคล้องกับกลยุทธ์ความเสี่ยงด้านเครดิต (นโยบายการพิจารณาผลตอบแทนจะต้องไม่ให้รางวัลกับพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เช่น การสร้างผลกำไรระยะสั้นในขณะที่ไม่ปฏิบัติตามนโยบายเครดิต เกินจากขอบเขตที่กำหนด หรือก่อให้เกิดข้อบกพร่องในขั้นตอนการให้สินเชื่อ) นโยบายจะต้องรวมถึงเกณฑ์เกี่ยวกับคุณภาพสินเชื่อและขั้นตอนการปฏิบัติ

2. ประเมินความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงในการใช้กลยุทธ์ความเสี่ยงด้านเครดิตที่ได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการของสถาบันการเงิน เพื่อพัฒนานโยบายและขั้นตอนในการกำหนด การวัด การติดตาม และการควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิต โดยนโยบายขั้นตอนดังกล่าวต้องครอบคลุมความเสี่ยงด้านเครดิตในทุก ๆ ธุรกิจของสถาบันการเงิน ทั้งในระดับลูกหนี้แต่ละรายและพอร์ตสินเชื่อโดยรวม ซึ่งจะพิจารณาจากปัจจัยต่อไปนี้

2.1 นโยบายและขั้นตอนการทำงานมีการพัฒนาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการนำไปใช้จริง

2.2 พิจารณาว่ากระบวนการวางแผนให้สินเชื่อ มีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับเป้าหมายกลยุทธ์และสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่

2.3 พิจารณาว่ากระบวนการพิจารณาสินเชื่อสอดคล้องกับเป้าหมายกลยุทธ์หรือไม่

2.4 ความรับผิดชอบในการอนุมัติ และการสอบทานสินเชื่อ ได้รับอนุมัติอย่างเหมาะสมและชัดเจน

2.5 มีการประเมินขั้นตอนการอนุมัติสินเชื่อ โดยหน่วยงานที่ไม่อยู่ภายใต้หน่วยงานที่อนุมัติสินเชื่ออย่างสม่ำเสมอ

2.6 นโยบายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดการติดตามและการควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิตกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

2.7 พิจารณาว่าฝ่ายจัดการได้แจ้งเป้าหมายกลยุทธ์ของพอร์ตสินเชื่อและการจำกัดความเสี่ยง แก่คณะกรรมการของสถาบันการเงินไว้อย่างชัดเจน และคณะกรรมการของสถาบันการเงินได้อนุมัติเป้าหมายดังกล่าว

2.8 พิจารณาว่าการวางแผนโดยคำนึงถึงประเพณีปฏิบัติในการให้สินเชื่อ และนโยบายสินเชื่อที่กำหนดมีความสอดคล้องกับแผนการดำเนินธุรกิจและงบประมาณ

ระบบการวัดความเสี่ยง (Risk Measurement System)

1. พิจารณานโยบายและแผนกลยุทธ์ในการจำกัดความเสี่ยง และผลกระทบที่มีต่อสถาบันการเงิน

1.1 พิจารณาวិธีการที่สถาบันการเงินใช้ในการระบุความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้หรือคู่ค้าแต่ละราย โดยสถาบันการเงินควรจะสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิตของพอร์ตสินเชื่อได้ เพื่อจะสามารถระบุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยง และการกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อได้

1.2 พิจารณาว่าความถี่ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิตเป็นไปอย่างเหมาะสมหรือไม่ พร้อมทั้งมีการทบทวนผลการวิเคราะห์กับเพดานความเสี่ยงที่กำหนดไว้

1.3 พิจารณาเทคนิคการวัดความเสี่ยง ว่ามีความเหมาะสมกับความซับซ้อน และระดับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมของสถาบันการเงิน โดยอาศัยข้อมูลที่ถูกต้อง (Robust Data) และมีการทดสอบความถูกต้องอย่างสม่ำเสมอหรือไม่

1.4 พิจารณาความสามารถของระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร ที่ใช้สนับสนุนความมีประสิทธิภาพของกระบวนการวัดความเสี่ยงด้านเครดิตของสถาบันการเงิน โดยข้อมูลได้ถูกจัดทำโดยระบบที่คณะกรรมการของสถาบันการเงินและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องสามารถสอดคล้องดูแลได้

2. พิจารณาว่ากระบวนการวัดความเสี่ยงที่ฝ่ายสินเชื่อใช้

2.1 แบบจำลองถูกสร้างโดยใช้ข้อมูลในอดีตเพียงอย่างเดียว หรือพิจารณาส่วนประกอบอื่นหลายด้าน

2.2 รูปแบบของแบบจำลองเป็นอย่างไร ได้มีการนำปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อมาวิเคราะห์ และใช้ในการพัฒนาแบบจำลองหรือไม่

2.3 ฝ่ายจัดการเข้าใจองค์ประกอบของแบบจำลองและพิจารณาเป้าหมายในการใช้แบบจำลอง

2.4 ความถี่ของการทดสอบความถูกต้องของแบบจำลองการใช้สินเชื่อ

2.5 ความเชื่อถือได้ของบริษัทผู้ขายแบบจำลองในการให้ความช่วยเหลือ

3. การจัดชั้นสินเชื่อและการประเมินคุณภาพของเงินให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน โดยพิจารณาสิ่งเหล่านี้

3.1 หลักเกณฑ์การจัดชั้นสะท้อนถึงอันดับความเสี่ยงของลูกหนี้

3.2 มีการบันทึกหนี้สูญหรือผลขาดทุนไว้ที่หน่วยงานที่ดูแลลูกหนี้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการวิเคราะห์ความสามารถในการหาผลกำไร สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบความเสี่ยงและผลตอบแทนได้ และให้ความสำคัญกับความเชื่อถือได้ในการปฏิบัติงานของพนักงาน

4. สำรองหนี้สูญ (Allowance for Loan and Less Losses)

4.1 พิจารณาว่าการจัดอันดับความเสี่ยงสะท้อนถึงการวิเคราะห์สำรองหนี้สูญของฝ่ายจัดการได้ถูกต้องหรือไม่

4.2 ทดสอบประมาณการขาดทุนจากสำรองหนี้สูญ ว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้หรือไม่

4.3 สรุปภาพรวมของระดับความเสี่ยง และทิศทางของความเสี่ยงด้านเครดิตกับระดับเงินสำรองหนี้สูญที่มีและความเพียงพอของเงินสำรองดังกล่าว

4.4 ประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตที่ถูกกระทบจากระดับสำรองหนี้สูญที่มี และแผนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระดับสำรองหนี้สูญ

การติดตามและการรายงานความเสี่ยง (Risk Monitoring and Reporting)

1. พิจารณานโยบายและแผนกลยุทธ์ในเรื่องการติดตามและรายงานความเสี่ยง

1.1 ประเมินกระบวนการทบทวนนโยบายในการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายจะสามารถปรับเปลี่ยนได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือเมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป เช่น การพบว่ามีความเสี่ยงมากในผลิตภัณฑ์หรือประเภทอุตสาหกรรมใด

1.2 ประเมินระดับการทบทวนยอดเงินให้สินเชื่อที่ใกล้เคียงกับ Limits และมีการรายงานให้ผู้บริหารระดับสูงได้ทราบอย่างเพียงพอ รวมทั้งมีการดูแลอย่างใกล้ชิดหรือไม่

1.3 ประเมินว่ามีการติดตามและมีการรายงานเกี่ยวกับ Limit ให้ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการได้รับทราบอย่างไรบ้าง

1.4 เปรียบเทียบเงินให้สินเชื่อจริงกับแผนงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งสอบถามว่าคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงมีการทบทวนและเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนงานหรือไม่

2. ประเมินกระบวนการติดตาม

2.1 ประเมินความเหมาะสมของขั้นตอนการพิจารณาให้สินเชื่อ ซึ่งอย่างน้อยที่สุดในการอนุมัติสินเชื่อต้องมีการประเมินข้อมูลต่อไปนี้

2.1.1 วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ และแหล่งที่มาของการชำระคืนเงินกู้ยืม

2.1.2 ฐานะความมั่นคง และความมีชื่อเสียงของลูกค้าหรือคู่สัญญา

2.1.3 ลักษณะความเสี่ยงที่มีอยู่ของลูกค้าหรือคู่สัญญา และความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ และสภาวะตลาด

2.1.4 ประวัติการชำระหนี้ของลูกค้า และความสามารถในการชำระหนี้ในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากแนวโน้มทางการเงินในอดีต และประมาณการกระแสเงินสด

2.1.5 เจ็อนใจและข้อกำหนดในการให้สินเชื่อ ซึ่งรวมถึงข้อตกลงในการจำกัดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในอนาคตของลูกค้า

2.1.6 ความเพียงพอของหลักประกัน หรือการค้าประกัน ที่สามารถบังคับได้

2.1.7 โครงสร้างของเงินให้สินเชื่อ

2.1.8 เป้าหมายของการให้สินเชื่อและวงเงินที่กำหนด

2.1.9 หลักเกณฑ์และขั้นตอนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2.1.10 การประเมินราคาหลักประกัน

2.2 การบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา

2.2.1 ประเมินว่ามีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารสินเชื่อที่มีปัญหาโดยเฉพาะ

2.2.2 ประเมินหลักเกณฑ์การบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารสินเชื่อที่มีปัญหาโดยเฉพาะ

2.2.3 ประเมินว่าสินทรัพย์ที่บริหาร โดยหน่วยงานที่ดูแลสินเชื่อที่มีปัญหานั้น ได้ถูกนำมารวมในการจัดอันดับความเสี่ยงของหน่วยงานอนุมัติสินเชื่อหรือไม่ (เพื่อให้แน่ใจว่าการกำหนดระดับความเสี่ยงมีความครอบคลุมเพียงพอ)

2.2.4 ประเมินว่าส่วนสูญเสียได้มีการบันทึกไว้ที่ส่วนงานพิจารณาสินเชื่อ เพื่อวัดประสิทธิภาพของหน่วยงานพิจารณาสินเชื่อในเรื่องความสามารถในการทำกำไร การกำหนดผลตอบแทนตามความเสี่ยง และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

2.2.5 พิจารณาหลักเกณฑ์ในการ โอนเงินให้สินเชื่อไปยังหน่วยงานบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา (Work - out Unit) ดูแล

2.2.6 พิจารณาการแบ่งแยกพนักงานบริหารสินเชื่อที่มีปัญหาออกจากพนักงานพิจารณาสินเชื่อ

2.2.7 พิจารณาการปฏิบัติงานตามแผนงานบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา โดยเปรียบเทียบในด้านผลการปฏิบัติงานและระยะเวลาที่ใช้แต่ละขั้นตอน

2.2.8 ประเมินว่าผลตอบแทนที่จูงใจพนักงานบริหารสินเชื่อที่มีปัญหานั้นเป็นการพิจารณาจากจำนวนของสินเชื่อที่ได้ปรับปรุงแก้ไขสำเร็จแล้วหรือไม่

2.2.9 ประเมินระบบข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการติดตามการปฏิบัติงาน

2.3 การเรียกเก็บหนี้

2.3.1 ประเมินว่ามีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เรียกเก็บหนี้โดยเฉพาะหรือไม่

2.3.2 ประเมินการดำเนินงานของหน่วยงานเรียกเก็บหนี้ โดยพิจารณาจาก

- 1) อัตราของการเรียกเก็บหนี้
- 2) ค่าใช้จ่ายการเรียกเก็บหนี้ต่อจำนวนหนี้ที่เรียกเก็บได้
- 3) หนี้ที่เรียกเก็บได้แบ่งแยกรายละเอียดตามประเภทหรือชนิดของสินเชื่อ
- 4) กลยุทธ์การเรียกเก็บหนี้
- 5) การใช้เทคโนโลยีในการเรียกเก็บหนี้
- 6) ระบบข้อมูลสารสนเทศในการเรียกเก็บหนี้ซึ่งแสดงถึง

6.1 รายงานเกี่ยวกับอัตราการเรียกเก็บหนี้

6.2 เงินให้สินเชื่อทั้งสิ้นที่มีการปรับปรุงโครงสร้าง และความคืบหน้าของการดำเนินงาน

6.3 จำนวนส่วนสูญเสีย (Charge-off) จากการปรับปรุงแก้ไขหนี้

6.4 คุณภาพของสินเชื่อที่อยู่ในกระบวนการเรียกเก็บหนี้

7) รายงานแสดงผลของการเรียกเก็บหนี้ได้

8) การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

2.3.3 ประเมินนโยบายและวิธีปฏิบัติทางบัญชีในการทบทวน วิเคราะห์ และรายงานหนี้ที่กลับมาเป็นหนี้จัดชั้น (Re – Aging Past – Due Credit)

3. การพิจารณาส่วนประกอบของพอร์ตสินเชื่อ

3.1 ผู้บริหารให้ความสนใจการกระจุกตัวของสินเชื่อ (Concentration) อย่างไรก็ดีหรือไม่

3.1.1 มีการกำหนดวงเงินสินเชื่อที่ยอมให้กระจุกตัวหรือไม่ ถ้ามีให้พิจารณาความเหมาะสมของวงเงินที่กระจุกตัว

3.1.2 ประเมินการยกเว้นไม่ถือปฏิบัติตามนโยบาย การอนุมัติสินเชื่อ และการจัดเก็บเอกสาร ของสินเชื่อที่มีการกระจุกตัวและมีการประเมินความเสี่ยงของการตรวจสอบรายการยกเว้นดังกล่าวหรือไม่

3.1.3 มีการกำหนดดัชนีที่ใช้บ่งชี้การกระจุกตัวของพอร์ตหรือไม่ ถ้ามี มีการติดตามอย่างสม่ำเสมอหรือไม่

3.2 มีการควบคุมดูแลทรัพย์สินที่ได้จากการชำระหนี้ (ถ้ามี) พิจารณาความเหมาะสมรัดกุมของวิธีปฏิบัติหรือไม่ (ถ้าไม่มีผู้ตรวจสอบอาจต้องทบทวนการควบคุมดังกล่าว)

การควบคุมความเสี่ยงและการกำหนดเพดานความเสี่ยง (Risk Control and Limits)

1. พิจารณานโยบายและแผนการดำเนินกลยุทธ์

1.1 ประเมินความเหมาะสมของนโยบายต่อการเปลี่ยนแปลงแผนการให้สินเชื่อ (ตัวอย่างเช่น การขยายสินเชื่อไปยังธุรกิจใหม่ๆ หรือการเสนอธุรกรรมใหม่ ๆ สู่ตลาด)

1.2 มีการกำหนด Limit ไว้อย่างชัดเจนและสมเหตุสมผลหรือไม่ ผู้ตรวจสอบต้องประเมินวิธีการวัด Limit (ว่ามีการพิจารณาความเสี่ยงต่อเงินกองทุนและรายได้หรือไม่ และพิจารณาผลกระทบต่อสถาบันการเงินหากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริงอยู่ในระดับที่เกินกว่า Limit ที่กำหนด)

1.3 ทบทวนวัตถุประสงค์และกระบวนการที่ใช้ในการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของผู้บริหาร

2. ประเมินกระบวนการควบคุมความเสี่ยง

2.1 ประเมินกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงแผนสินเชื่อ โดยพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงแผนหรือไม่ และวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อแผนสินเชื่อ

2.2 ประเมินว่าสถาบันการเงินใช้แนวทางการพิจารณาสินเชื่อในการกำหนด Limit หรือไม่ และประเมินความสอดคล้องของแนวทางดังกล่าวกับนโยบายสินเชื่อและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ

2.3 ในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต ต้องแน่ใจว่ายอดคงค้างเกี่ยวกับเครดิตทั้งหมด (รายการนอกสมดุล, ภาระผูกพันในภายใน เป็นต้น) ได้ถูกรวมอยู่ในบัญชีของลูกหนี้ทั้งหมดแล้ว

2.4 ประเมินว่าสายการรายงานก่อให้เกิดการสื่อสารอย่างเปิดเผย และจัดการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

3. ประเมินนโยบายการกำหนดจำนวนคงค้างสูงสุดของสินเชื่อแต่ละประเภท โดยพิจารณาว่าได้คำนึงถึงลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้ หรือไม่

3.1 ความสัมพันธ์กับอันดับความเสี่ยง

3.2 สภาพทางภูมิศาสตร์ (Geography)

3.3 ประเภทของผลิตภัณฑ์

3.4 ระยะเวลาที่ครบกำหนด

3.5 ประเภทของหลักประกัน

3.6 ประเภทของอุตสาหกรรม

3.7 จำนวนสูงสุดของเงินให้สินเชื่อที่กำหนดตามกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติ

ภายใน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของผู้จัดการสาขานาการพาณิชย์ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อรูปแบบการกำกับดูแล
แนวทางของธนาคารแห่งประเทศไทย ในการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อการศึกษา นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา
บริหารธุรกิจ(สำหรับผู้บริหาร) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความ
คิดเห็นของผู้จัดการสาขานาการพาณิชย์ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อรูปแบบการกำกับดูแลแนวทางของ
ธนาคารแห่งประเทศไทย ในการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านและขอเรียนว่าจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามที่กรุณาให้ความ
อนุเคราะห์ เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ เพื่อใช้ในการศึกษา
ต่อไป

รายละเอียดของแบบสอบถาม

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้จัดการสาขานาการต่อความเสี่ยงด้านเครดิต ปัจจัยภายในและปัจจัย
ภายนอกที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย
- ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้จัดการสาขานาการพาณิชย์ต่อรูปแบบการกำกับดูแลแนว ใหม่มของธนาคาร
แห่งประเทศไทยในการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต ประกอบด้วย ระดับความเสี่ยง โดย
ประเมินจากประเด็นต่าง ๆ และประเมินการจัดการของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง
ของธนาคารพาณิชย์เพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิต
- ส่วนที่ 4 การบรรลุวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทย
- ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของธนาคารพาณิชย์ในการกำกับดูแลและตรวจสอบความเสี่ยง
ด้านเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทย

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ช่องว่าง หรือเติมข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานะทางครอบครัว
  - 1. โสด 2. สมรสแล้ว 3. หย่า/หม้าย
4. รายได้ต่อเดือน
  - 1. 30,000 – 50,000 บาท 2. 50,001 – 70,000 บาท
  - 3. 70,001 – 90,000 บาท 4. มากกว่า 90,000 บาท
5. ระดับการศึกษา
  - 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี
  - 3. ปริญญาโท 4. ปริญญาเอก
6. อายุการทำงานในตำแหน่งผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์.....ปี
7. ประเภทธนาคารพาณิชย์
  - 1. ธนาคารของรัฐ 2. ธนาคารเอกชน
  - 3. ธนาคารพาณิชย์เอกชนที่ต่างชาติถือหุ้นใหญ่ 4. ธนาคารต่างชาติ
  - 5. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
8. วงเงินสินเชื่อที่ท่านสามารถอนุมัติสินเชื่อ
  - 1. ไม่มีอำนาจอนุมัติ
  - 2. น้อยกว่า 5 แสนบาท
  - 3. มากกว่า 5 แสนบาท แต่ไม่เกิน 8 แสนบาท
  - 4. มากกว่า 8 แสนบาท แต่ไม่เกิน 1 ล้านบาท
  - 5. มากกว่า 1 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 1 ล้าน 5 แสนบาท
  - 6. มากกว่า 1 ล้าน 5 แสนบาท แต่ไม่เกิน 2 ล้านบาท
  - 7. มากกว่า 2 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 5 ล้านบาท
  - 8. มากกว่า 5 ล้านบาท

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้จัดการสาขาธนาคารต่อความหมายของความเสี่ยงด้านเครดิต ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย

ข้อ 1. ความเสี่ยงด้านเครดิต หมายถึง ความเสี่ยงที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระที่ตกลงไว้ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อรายได้และเงินกองทุน ท่านเห็นด้วยในระดับใด

1. ไม่เห็นด้วย 2. ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
3. เห็นด้วย 4. เห็นด้วยค่อนข้างมาก
5. เห็นด้วยมาก

ข้อ 2. ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารไทยพาณิชย์

ปัจจัยความเสี่ยงภายในที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงทางด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยค่อนข้างมาก	เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1 มาตรฐานและกระบวนการให้สินเชื่อของธนาคาร กรณีไม่ครอบคลุม หรือมีมาตรฐานที่ดี แต่ไม่ได้ปฏิบัติตาม					
2 การกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อ					
3 การขาดประสิทธิภาพของพนักงาน					
4 ระบบสารสนเทศที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้บริหารระดับสูงของธนาคารรับรายงานไม่ทันกาล ไม่ถูกต้อง ไม่สามารถเชื่อถือได้					
5 ไม่มีความชำนาญในผลิตภัณฑ์ใหม่					
6 การตัดสินใจโดยใช้ดุลยพินิจ โดยไม่สนใจข้อมูลสนับสนุน					
7 การให้สินเชื่อโดยประเมินราคาหลักประกันสูงกว่าความเป็นจริง					
8 การไม่คำนึงถึงวงจรธุรกิจ เช่น ช่วงเจริญเติบโต หรือ ช่วงถดถอย					
9 การให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้แต่ละกลุ่ม/ราย มากเกินไป					
10 การไม่สามารถบังคับชำระหนี้ได้ตามสัญญา เช่น ไม่กำหนดเวลาการชำระคืน					
11 การเน้นสร้างรายได้มากกว่าคุณภาพสินเชื่อ					
12 การขาดการกำกับดูแลให้ปฏิบัติเป็นไปตามนโยบาย					

นอกจากปัจจัยภายในความเสี่ยงภายในของธนาคารพาณิชย์ไทยท่านคิดว่าควรที่จะเพิ่มเติมปัจจัยความเสี่ยงภายในด้านใด

1. ....
2. ....

ปัจจัยความเสี่ยงภายนอกที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงทางด้านเครดิต ของธนาคารพาณิชย์	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ค่อนข้าง มาก	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย
1 สภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ เศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจระดับภูมิภาค ระดับประเทศและท้องถิ่น โดยเปลี่ยนแปลงวัฏจักรธุรกิจ อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย เป็นต้น					
2 การแข่งขันระหว่างสถาบันการเงินในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเจริญเติบโต การทำกำไร ทำให้ลดมาตรฐานการให้สินเชื่อ ทั้งการแข่งขันระหว่างสถาบันการเงินในประเทศและต่างประเทศ					
3 อิทธิพลทางการเมือง และกฎหมาย เช่น ผลกระทบจากการบริหารของรัฐบาล เช่น กำหนดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2537 หรือการออกประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ประเมินราคาหลักประกันทุก 12 เดือน สำหรับลูกหนี้ที่มียอดคงค้างตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป เป็นต้น					
4 อิทธิพลจากเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น อินเทอร์เน็ต					
5 อิทธิพลจากความต้องการของลูกค้าเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้ยากต่อการจัดเตรียมผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อตอบสนองลูกค้าเพื่อการเติบโตทางด้านสินเชื่อ					

นอกจากปัจจัยความเสี่ยงภายนอกของธนาคารพาณิชย์ไทยท่านคิดว่าควรเพิ่มเติมปัจจัยความเสี่ยงภายนอกในด้านใด

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์ต่อรูปแบบการกำกับดูแลแนว ใหม่ของธนาคารแห่งประเทศไทยในการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต ประกอบด้วย ระดับความเสี่ยง โดยประเมินจากประเด็นต่าง ๆ และประเมินการจัดการของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์ เพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีนโยบายจะประเมินระดับความเสี่ยงจาก	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยค่อนข้างมาก	เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1.1 ประเมินนโยบายสินเชื่อได้ให้แนวทางในการควบคุมปริมาณความเสี่ยง เพียงพอหรือไม่					
1.1.1 กระบวนการอนุมัติสินเชื่อ ต้องพิจารณาอำนาจอนุมัติสินเชื่อเหมาะสมหรือไม่ โครงสร้างคณะกรรมการ คุณสมบัติของคณะกรรมการ การวิเคราะห์สินเชื่อ การกำหนดข้อยกเว้นและอำนาจในการยกเว้นในการอนุมัติสินเชื่อ เช่น นักการเมืองไม่อนุมัติ					
1.1.2 กระบวนการพิจารณาสินเชื่อ ต้องพิจารณามาตรฐานการให้สินเชื่อข้อมูลการเงิน โครงสร้างสินเชื่อ ระยะเวลาการปล่อยสินเชื่อ หลักประกัน และการประเมินราคา การกำหนดอัตราดอกเบี้ย					
1.1.3 การประเมินและติดตามคุณภาพ ต้องพิจารณา คำนียามการจัดอันดับความเสี่ยงของลูกค้าสินเชื่อ หลักเกณฑ์การจัดอันดับความเสี่ยง ความน่าเชื่อถือของอันดับความเสี่ยง เพื่อที่จะประเมินพอร์ตสินเชื่อทั้งหมด					
1.1.4 การกำหนดเพดานของเงินให้สินเชื่อและเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ เช่น การกระจาย/การกระจุกตัวสินเชื่อ เพดานของสินเชื่อแต่ละอุตสาหกรรม ประเภทสินเชื่อที่ต้องการ					
1.1.5 พิจารณาโครงสร้างสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติแล้ว การกำหนดประเภทลูกค้า/หลักประกันที่ธนาคารต้องการ สัดส่วนหลักประกันต่อวงเงินสินเชื่อ เกณฑ์การกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามหลักอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยง (Risk Based Price Concept)					
1.1.6 นโยบายการตั้งสำรองได้ครบถ้วน และการตัดหนี้สูญทันต่อเวลา					

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีนโยบายที่จะประเมิน ระดับความเสี่ยงจาก	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ค่อนข้างมาก	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย
1.2 กระบวนการพิจารณาสินเชื่อ					
1.2.1 หลักการแบ่งขนาดลูกหนี้ การจัดอันดับจากสถาบันภายนอก หรือการจัดอันดับลูกหนี้ (Credit Scoring)					
1.2.2 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้ (Debt Service Coverage) วิธีคำนวณกระแสเงินสด อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสภาพคล่อง					
1.2.3 การรายงานการพิจารณาสินเชื่อให้ใคร ถูกต้อง และทันเวลาสัดส่วนหลักประกันต่อสินเชื่อ และการประเมินราคาหลักประกัน					
1.2.4 วิเคราะห์แนวโน้มและระดับการอนุมัติสินเชื่อ จำนวนเงิน และจำนวนรายของสินเชื่อที่คิดระเบียบ					
1.3 องค์ประกอบของพอร์ตสินเชื่อ					
1.3.1 วิเคราะห์องค์ประกอบของพอร์ตสินเชื่อ มีการกระจุกตัวแต่ละรายตามอุตสาหกรรม ตามสภาพภูมิศาสตร์หรือไม่ และการเปลี่ยนแปลงพอร์ต โดยสัดส่วนสินเชื่อในแต่ละประเภทธุรกิจมีแนวโน้มสินเชื่อ ที่มีปัญหา มีความเสี่ยงเป็นอย่างไร เพิ่มขึ้น หรือลดลง					
1.3.2 วิเคราะห์องค์ประกอบของรายการนอกงบดุล มีความเสี่ยงต้องชดใช้แทนลูกค้าหรือไม่					
1.3.3 วิเคราะห์อัตราดอกเบี้ยโตของเงินให้สินเชื่อในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น อัตราดอกเบี้ยโตของสินเชื่อบัตรเครดิต เป็นต้น มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นหรือไม่					
1.3.4 ถ้าปรับเปลี่ยนกลยุทธ์วิเคราะห์ระดับความเสี่ยง เช่น เป้าหมายการเจริญเติบโตเน้นที่ผลิตภัณฑ์/ลูกค้า/อุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงสูงหรือไม่ เพดานความเสี่ยงเป็นอย่างไร					
1.3.5 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายการให้สินเชื่อ					

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีนโยบายที่จะประเมิน ระดับความเสี่ยง จาก	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ค่อนข้าง มาก	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย
1.4 คุณภาพของพอร์ตสินเชื่อกับและสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ					
1.4.1 วิเคราะห์คุณภาพของพอร์ตเงินให้สินเชื่อ เช่น ร้อยละของสินทรัพย์จัดชั้นต่อสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น ปริมาณ/แนวโน้มเงินให้สินเชื่อที่อาจทำให้เกิดความเสียหาย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต					
1.4.2 พิจารณาปริมาณสินเชื่อที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จ และอัตราร้อยละจำนวนเงินและจำนวนรายการที่ Re - entry					
1.4.3 ความเพียงพอของปริมาณสำรองหนี้สงสัยจะสูญในปัจจุบัน และรองรับแนวโน้มหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในอนาคต หรือไม่					
1.4.4 คู่สัญญา/ลูกหนี้ของธนาคารโดยเฉลี่ยมีผลการจัดอันดับดีหรือไม่ดี					
1.4.5 คู่สัญญา/ลูกหนี้ของธนาคารดำเนินธุรกิจ/ในธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง หรือผันผวน จำนวนร้อยละต่อเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้น มีจำนวนมากหรือไม่					
1.4.6 มูลค่าและสภาพคล่องของหลักทรัพย์					
1.5 การควบคุมภายใน					
1.5.1 ทบทวนรายงานการสอบทานสินเชื่อ ทบทวนรายงานการตรวจสอบสินเชื่อ หากมีประเด็นในทางที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงเพิ่มขึ้น					
1.5.2 แนวโน้มปริมาณสินเชื่อที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของธนาคาร และการทำผิดกฎหมายของธนาคารมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือไม่					

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีนโยบายที่จะประเมิน ระดับความเสี่ยงจาก	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ค่อนข้าง มาก	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย
1.6 ประเมินจากปัจจัยภายนอก					
1.6.1 แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ภูมิภาค ความผันผวน ของอัตราดอกเบี้ย การแข่งขันเพิ่มขึ้นหรือไม่					
1.6.2 ประเมินผลการทำ STREES TEST เช่น ถ้าภาวะของธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ตกต่ำ จะกระทบต่อลูกหนี้ในพอร์ตทั้งหมด ของธนาคารปริมาณเท่าไร ในช่วงระยะเวลาในหนึ่งปีข้าง หน้า ระดับความเชื่อมั่นเท่าไร โดยใช้หลักสถิติ มาช่วย ประมาณการเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งพิจารณาความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของ Model ธนาคารใช้ในการประเมิน และบริหารความเสี่ยง					

นโยบายในการกำกับในส่วน of ระดับความเสี่ยงภายใน การพิจารณาเครดิตของธนาคารพาณิชย์ ไทยท่านคิดว่าควร
จะเพิ่มเติมในด้านใด

.....

.....

.....

.....

.....

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีนโยบายที่จะประเมิน การจัดการ ของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง ของธนาคารพาณิชย์เพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิต	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	เห็น ด้วย อย่าง มาก	เห็น ด้วย ค่อนข้าง มาก	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย
2.1 ประเมินความรับผิดชอบของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง					
2.1.1 ในการอนุมัติ ทบทวน กลยุทธ์ และนโยบาย เป็นประจำโดย กลยุทธ์จะต้องสะท้อนความเสี่ยงที่สถาบันการเงินยอมรับได้					
2.1.2 คณะกรรมการธนาคารกำหนดแผนความเสี่ยงด้านเครดิตที่ กำหนดวิธีการอนุมัติสินเชื่อ เช่น สัดส่วนเงิน ให้สินเชื่อใน งบดุล เป้าหมายตลาดแต่ละอุตสาหกรรม เป้าหมายคุณภาพ สินเชื่อ เป้าหมายการกระจายสินเชื่อ เป้าหมายการเจริญเติบโต ของแต่ละผลิตภัณฑ์					
2.1.3 ทบทวนแผนการดำเนินงานของธนาคารเป็นระยะ ๆ					
2.1.4 กำหนดผลตอบแทนแก่พนักงานที่ปฏิบัติได้ตามกลยุทธ์ที่ วางไว้					
2.1.5 ความเหมาะสมของคณะกรรมการจากภายนอก					
2.2 ผู้บริหารระดับสูงนำแผนที่คณะกรรมการธนาคารอนุมัติไปใช้ จริงหรือไม่ นโยบายในการวัด การติดตาม การควบคุมความเสี่ยง ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และมีงบประมาณเพียงพอ					
2.2.1 นำแผนกลยุทธ์ไปพัฒนาในการกำหนดนโยบาย เป็นลาย ลักษณ์อักษร					
2.2.2 กระบวนการวางแผน และกระบวนการพิจารณาสินเชื่อต้อง สอดคล้องกับเป้าหมายกลยุทธ์ และงบประมาณ					
2.2.3 ความรับผิดชอบในการอนุมัติสินเชื่อและการสอบทานได้รับ การอนุมัติอย่างชัดเจนและเหมาะสม					
2.2.4 ขึ้นตอนการอนุมัติได้รับการประเมินจากหน่วยงานอื่น อย่างสม่ำเสมอ					

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีนโยบายที่จะประเมิน การจัดการ ของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง ของธนาคารพาณิชย์เพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิต	ระดับความเห็นของท่าน				
	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ก่อน ข้างมาก	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย
2.3 ระบบการวัดความเสี่ยง (Risk Measurement System)					
2.3.1 พิจารณานโยบายและแผนกลยุทธ์ในการจำกัดความเสี่ยง ของธนาคาร พิจารณาการระบุความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิตของพอร์ต ความดีในการ วิเคราะห์ เทคนิคในการวัด มีความเหมาะสมกับความซับซ้อน ของธุรกรรมของสถาบันการเงิน มีระบบข้อมูลเพื่อการ บริหารเพื่อรายงานให้คณะกรรมการธนาคารและผู้บริหาร ระดับสูงได้รับข้อมูลถูกต้องและทันกาล					
2.3.2 พิจารณาแบบจำลองที่ใช้วัดความเสี่ยงของธนาคาร โดย เป้าหมายของแบบจำลอง ความน่าเชื่อถือของแบบจำลองที่ ฝ่ายสินเชื่อใช้รูปแบบจำลองเป็นอย่างไร ได้มีปัจจัยอะไรบ้าง และฝ่ายบริหารเข้าใจองค์ประกอบของแบบจำลอง					
2.3.3 หลักเกณฑ์การจัดชั้น และประเมินคุณภาพของเงินให้สินเชื่อ สำรองหนี้สูญครบถ้วนหรือไม่ เพราะว่าหลักเกณฑ์การ จัดชั้นสะท้อนถึงอันดับความเสี่ยงของสถาบันการเงิน					
2.3.4 สำรองหนี้สูญ พิจารณาว่าการจัดอันดับความเสี่ยงสะท้อน ถึงการวิเคราะห์ว่าปริมาณสำรองหนี้สูญของฝ่ายจัดการ ได้ ถูกต้องหรือไม่ ทดสอบประมาณการขาดทุนจากสำรองหนี้ สูญว่าเหมาะสมหรือไม่					
2.4 การติดตามและรายงานความเสี่ยง (Risk Monitoring and Report)					
2.4.1 พิจารณานโยบายและแผนกลยุทธ์ ถ้าสภาพแวดล้อม เปลี่ยนแปลงกลยุทธ์และนโยบายรองรับ หรือยืดหยุ่นได้หรือไม่ หรือสามารถปรับเปลี่ยนได้ทันสถานการณ์ ประเมิน ระดับการทบทวนลูกหนี้ที่ใช้วงเงิน โก้ล้เต็มพีดาน และมีการ ให้ผู้บริหารทราบหรือไม่ เปรียบเทียบเงินให้สินเชื่อที่เกิดจริง กับแผนงานทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ					

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีนโยบายที่จะประเมิน การจัดการ ของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง ของธนาคารพาณิชย์เพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิต	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็น ด้วย ค่อนข้าง มาก	เห็นด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย
2.4.2 ประเมินกระบวนการติดตาม เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการพิจารณา สินเชื่อ ประเมินวัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ แหล่งชำระ หนี้คืน ฐานะ และ ความมั่นคง ชื่อเสียง และความเสี่ยงของ ลูกหนี้ ประวัติการชำระหนี้ การประเมินราคาหลักประกัน หลัก เกณฑ์และขั้นตอนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โครงสร้างของ สินเชื่อที่ใช้ มีการติดตามฐานะลูกหนี้หรือไม่ เพื่อทราบ ปัญหาและแก้ไขปัญหาลูกหนี้ได้หรือไม่					
2.4.3 การบริหารหนี้ที่มีปัญหา มีหน่วยงานดูแลโดยเฉพาะ ประเมิน หลักเกณฑ์ในการบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา หลัก เกณฑ์การโอนหนี้เคลื่อนไหวไปหน่วยดูแลสินเชื่อที่มีปัญหา การแบ่งแยกพนักงานบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา การบันทึก ส่วนสูญเสียไว้ที่หน่วยพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ ประเมินว่าผล ตอบแทนของพนักงานบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา					
2.4.4 สอบทานการติดตามและการรายงานความเสี่ยงให้ผู้บริหาร ระดับสูง ได้รับทราบปัญหาเพื่อหาวิธีแก้ไข ได้ทันกาล ถูกต้อง เจน กระบวนการทบทวนฐานะและเครดิตของลูกหนี้รายใหญ่ LOANGRADING ได้ทันตามที่กำหนด และจัดเกรดลูกหนี้ ถูกต้องและมีมาตรฐาน					
2.4.5 การเรียกเก็บหนี้ ประเมินว่ามีหน่วยงานเรียกเก็บหนี้โดย เฉพาะหรือไม่ ค่าใช้จ่ายในการเรียกเก็บหนี้ การใช้ เทคโนโลยีในการเรียกเก็บ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร อัตราการเรียกเก็บหนี้ที่มีปัญหาแยกตามประเภทหนี้หรืออุตสาหกรรม ปริมาณหรือร้อยละ TDR สำเร็จและไม่สำเร็จ จำนวนส่วนสูญเสีย					

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีนโยบายที่จะประเมิน การจัดการ ของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง ของธนาคารพาณิชย์เพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิต	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ค่อนข้างมาก	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย
2.4.6 การพิจารณาส่วนประกอบของพอร์ตสินเชื่อ ผู้บริหาร ให้ความสนใจในการกระจุกตัวหรือไม่ มีการกำหนดวงเงิน ที่ยอมให้กระจุกตัว และดัชนีการกระจุกตัวหรือไม่ ประเมิน ปริมาณการอนุมัติสินเชื่อผิดระเบียบ และการควบคุมดูแล อสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินที่ได้จากการชำระหนี้					
2.5 การควบคุมความเสี่ยงและกำหนดเพดานความเสี่ยง (Risk Control and Limit)					
2.5.1 พิจารณานโยบายและแผนดำเนินธุรกิจ มีการกำหนด เพดานไว้อย่างชัดเจน และสมเหตุผล ประเมินหลักเกณฑ์ใน การกำหนด LIMIT เช่น ภาคธุรกิจใดมีความเสี่ยงมาก เพดานควรจะต่ำ ทั้งต่อ กลุ่ม/รายละทั้งพอร์ตสินเชื่อใน งบ ดุลของธนาคาร					
2.5.2 ประเมินการควบคุมความเสี่ยง ตั้งแต่ ขั้นตอนการพิจารณา สินเชื่อโดยใช้ระบบ CREDIT SCORING เข้มงวดมากขึ้น แค่ไหน ถ้าภาคธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง คะแนนตามเกณฑ์ควร ตั้งไว้สูงเกิน 80 คะแนน ถึงจะอนุมัติสินเชื่อ เป็นต้น ห้าม เกินกำหนดเพดานปริมาณการให้สินเชื่อ แต่ละประเภท อุตสาหกรรม					
2.5.3 ประเมินมาตรการดำเนินการแก้ไขลูกหนี้รายที่ใช้เกินวง เงินให้อยู่ใน LIMIT ที่ธนาคารพาณิชย์กำหนด					
2.5.4 ประเมินนโยบายในการกำหนดจำนวนคงค้างสูงสุดของ สินเชื่อแต่ละประเภทสัมพันธ์กับความเสี่ยง จำนวนสูงสุดเงิน ให้สินเชื่อที่กฎหมายกำหนด ประเภทอุตสาหกรรม ประเภท ผลิตภัณฑ์ ระยะเวลาที่ครบกำหนด และประเภทของหลัก ประกัน					

นโยบายในการกำกับในส่วนของการกำกับจัดการของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง ท่านคิดว่าควรจะมี
เพิ่มเติมในด้านใด

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายวสันต์ ยศสมแสน
วัน เดือน ปีเกิด	9 กรกฎาคม 2505
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2529
ประสบการณ์ในการทำงาน	พ. ศ. 2530 – 2532 พนักงานบัญชี ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ พ. ศ. 2533 – ปัจจุบัน ผู้ตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ